GŁOS NAUCZYCIELA

ROK XI/NR 2 ISSN 1042 3745 WIOSNA 1996

Nasi czytelnicy z Polskiej Szkoły w Martin, Coronado w Argentynie: ks. Piotr Kotyła i Teresa Socha z dziećmi z I klasy

GŁOS NAUCZYCIELA
KWARTALNIK

Wydawca:
KOMISJA OŚWIATOWA
Kongresu Polonii Amerykańskiej

ADRES REDAKCJI:
5631 W. Waveland Ave.
Chicago, IL 60634
Tel. (312) 545-6522

REDAKCJA:
HELENA ZIÓŁKOWSKA
JANINA IGIELSKA
DANUTA SCHNEIDER

PRENUMERATA:
$15.00 — osoby indywidualne
$20.00 — organizacje, instytucje, szkoły.
Czeki należy wystawiać na:
PAC Commission on Education
Cena za egzemplarz pojedyńczy — $4.00

UWAGA: Prenumeraty i materiały ze stanów wschodnich prosimy wysyłać na adres:
JANINA IGIELSKA
104 Passaic Ave., Passaic, NJ 07055

Redakcja zastrzega sobie prawo wykorzystania nadesłanych materiałów według własnego uznania.

Wykonanie:
ARTEX PUBLISHING, INC.
P.O. Box 976
Sheboygan, WI 53081
414-458-9987

W NUMERZE:

H. Ziółkowska — Redakcyjne refleksje 3
N. Kuklińska — Polska Szkoła w Martin Coronado cz. I 4
J. Sempolińska-Uzarowicz — Polska Szkoła w Martin Coronado cz. II 9
Wiadomości kulturalno-oświatowe ze stanów wschodnich 10
M. Zamora — Kim jestem 16
J. Igielska — 40-lecie Polskiej Szkoły Dokształcającej im. A. Mickiewicza w Passaic, New Jersey 17
J. S. — Jubileuszowe obchody Polskiej Szkoły A. Mickiewicza w Passaic, New Jersey 24
Przemówienie Jana Woźniaka 27
J. Woźniak — Wyróżnienie A. Skibniewskiej 28
Uczniowie szkoły A. Mickiewicza wyróżnieni przez International Optimist Club 29
J. Igielska — Echa Forum Polonijnego 31
Listopadowa Rocznica 33
- Wstań, Polsko moja 34
- Poległym 34
- Jedna jest Polska 34
- Idziemy w bój 34
- 11 listopada 35
- Polskie dziecko - Marszałkowi 35
- O Panie Marszałku 35

Święto Niepodległości 36
- Warszawianka 41
- Marsz strzelców 42
- Rota 43
- Wojenko, wojenko 44
- Szara piechota 45
- Ułani, ułani 46
- O mój rozmarynie 47
- My pierwsza brygada 48
- Myśmy przyszłością narodu 49

L. Tokarz — Uroczystość ślubowania uczniów 50
Inscenizacja na Dzień Matki 51
Wł. Ścisłowski — Pralka 57
L. Tokarz — Dzień Matki 58
P. Kowolik, I. Pawłowska — Zabawy czytelnicze w klasach początkowych 65
A. Chwieszczenik — Kącik poetycki 68

POLISH & SLAVIC
FCU
FEDERAL CREDIT UNION
SOLIDNIE
FACHOWO
BEZPIECZNIE
140 Greenpoint Ave. Brooklyn NY 11222
poniedziałek - piątek 9 -19, sobota 9 -15
Tel.: (718) 383-6268
POLISH & SLAVIC
FCU
FEDERAL CREDIT UNION
Chestnut St. Union NJ 07083
poniedziałek - piątek 12 -19, sobota 9
Tel.: (201) 688-659

REDAKCYJNE REFLEKSJE

Niniejszy GŁOS NAUCZYCIELA ma charakter składanki. Niemal połowa numeru to materiały z życia szkół, tym razem z Argentyny i ze stanów wschodnich USA. Po raz pierwszy gościmy na naszych łamach polską szkołę z Argentyny. Historię szkoły, ilustrowaną kilkoma zdjęciami, znajdziecie Państwo na samym początku. Polskiej Szkole w Martin Coronado życzymy dalszych osiągnięć w pracy. Uczniom dziękujemy za życzenia świąteczne i autografy.

Dla wielu czytelników wiadomości z życia i działalności polskich szkół dokształcających na wschodnim wybrzeżu będą zapewne ciekawą lekturą. Dokładne sprawozdania z pracy Centrali Polskich Szkół Dokształcających mogą stanowić wzór, jak należy dokumentować pracę oświatową na emigracji.

Jubileusz 40-lecia obchodziła w 1995 roku PSD im. Adama Mickiewicza w Passaic, New Jersey. Z tej okazji przedstawiamy historię i dorobek tej szkoły opracowany przez Janinę Igielską. Nauczycielom, Rodzicom i Młodzieży składamy gratulacje i życzymy dalszych osiągnięć w pracy oświatowej.

Nauczyciele wciąż proszą o materiały do tzw. programów artystycznych na różne okazje i rocznice. Spełniając te życzenia drukujemy montaż sceniczny na dzień 11 Listopada oraz dwa scenariusze na Dzień Matki. Scenariusz na dzień Niepodległości opracowało grono pedagogiczne szkoły Mickiewicza w Passaic.

Do scenariusza dołączamy nuty i teksty 9 pieśni patriotycznych i wojskowych, pochodzących z "The Polish Heritage Songbook", śpiewnika wydanego przez wydawnictwo Hippocrene z Nowego Jorku.

Kierowniczka nowej szkoły w Jamaica, New York, nadesłała krótki scenariusz na Dzień Matki, odpowiedni dla przedszkola lub pierwszej klasy. Wychowawczyni pierwszej klasy szkoły im. Paderewskiego w Niles, Illinois, Leonia Tokarz, opracowała scenariusz również na Dzień Matki urozmaicony wieloma piosenkami. Pani Leonii zawdzięczamy również opis oryginalnej i miłej uroczystości ślubowania pierwszoklasistów. Do opisu dołączone są odpowiednie wiersze i piosenki.

W scenariuszach umieszczanych w GŁOSIE staramy się w miarę naszych możliwości podawać nuty i słowa piosenek, bo zdajemy sobie sprawę, że nie zawsze nauczyciel przygotowujący imprezę ma dostęp do nut lub taśmy z piosenkami.

W dziale metodycznym drukujemy artykuł Piotra Kowalika i Iwony Pawłowskiej. Autorzy proponują; różne formy zabaw czytelniczych. Warto spróbować.

I wreszcie pewnego rodzaju nowość: KĄCIK POETYCKI. Pani Alicja Chwieszczenik, emerytowana nauczycielka, przysłała nam z Polski kilka wierszy, aby Czytelnikom GŁOSU przypomnieć piękno ziemi ojczystej.

KRONIKA ŻAŁOBNA. Z wielkim żalem żegnamy Włodzimierza Werchuna, współzałożyciela Zrzeszenia Nauczycieli Polskich w Ameryce i jego wieloletniego prezesa, działacza oddanego całym sercem sprawom młodzieży i oświaty polonijnej. Po długiej chorobie zmarł 4 marca 1996 r., w wieku 91 lat. Pani Zofii, Małżonce ś.p. Włodzimierza oraz całej Rodzinie Redakcja GŁOSU składa wyrazy głębokiego współczucia.

Za dotychczas otrzymane gratulacje z okazji 10-lecia GŁOSU NAUCZYCIELA oraz datki przesyłane na funudsz wydawniczy bardzo dziękujemy. Ponieważ mamy nadzieję, że to dopiero początek ofiarności naszych Czytelników i Sympatyków, wstrzymujemy się z wydrukowaniem listy ofiarodawców do następnego numeru.

Przypominamy spóźnialskim, że czeki za prenumeratę można wystawiać na POLISH AMERICAN CONGRESS, COMMISSION OF EDUCATION albo po prostu na GŁOS NAUCZYCIELA. Prenumerata wynosi $15.00. Numery okazowe wysyłamy za darmo. Mamy jeszcze niektóre numery z poprzednich lat. Cena pojedyńczego egzemplarza wynosi $4.00 + koszta przesyłki.

Dziękujemy wszystkim, którzy nadesłali materiały do tego numeru. Nadal prosimy "o jeszcze". To jest, drodzy Państwo, Wasze pismo, więc dzielcie się pomysłami, materiałami metodycznymi, konspektami, opowiadajcie o Waszej pracy, radościach i kłopotach, osiągnięciach i planach, chwalcie się swoimi uczniami i ich osiągnięciami. Przysyłajcie wypracowania Waszych uczniów. To młodzież bardzo mobilizuje do dalszej pracy.

Kończąc życzymy wszystkim jak najmilszych wakacji, słonecznych dni i odpoczynku.

Helena Ziółkowska

POLSKA SZKOŁA W MARTIN CORONADO (Maciaszków) ARGENTYNA

Nasza polska szkoła o nazwie SZKOŁA TYSIĄCLECIA CHRZTU POLSKI powstała przy klasztorze oo. Franciszkanów w Martin Coronado, popularnie zwanym Maciaszków z inicjatywy o. Justyniana Maciaszka, pierwszego budowniczego kaplicy i klasztoru oo. franciszkanów, jak i wielu szlachetnych i ofiarnych ludzi. O. Justynian marzył o powstaniu przy klasztorze Domu Parafialnego, gdzie znalazłaby miejsce polska sobotnia szkoła. Niestety dzieła tego nie zdążył dokonać, gdyż nielitościwa śmierć przerwała jego marzenia i prace. Dalszej budowy Ośrodka Katolickiego i szkoły podjął się o. Andrzej Smołeń. Zbliżał się też rok obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski, dlatego też nowopowstałej szkole Komitet Obchodów nadał tę nazwę z myślą, że będzie to trwały pomnik tego historycznego, a tak doniosłego wydarzenia.

Naukę w szkole rozpoczęto 29 września 1962 roku. Początkowo zapisało się 78 dzieci. Właściwie lekcje religii i języka polskiego rozpoczęto znacznie wcześniej, mianowicie od dnia poświęcenia kaplicy 7-go czerwca 1958 roku. Zbierała się wtedy nieliczna grupka dzieci w kaplicy lub bibliotece klasztornej. Pierwszymi nauczycielami byli: o. Justynian Maciaszek, o. Andrzej Smoleń i pani Cecylia Stachoń. Z chwilą gdy nowy budynek szkolny otworzył swe drzwi na przyjęcie uczni, dobrze zorganizowane grono nauczycielskie, z kierowniczką panią Cecylią Stachoń na czele, gorliwie i z wielkim entuzjazmem zabrało się do pracy.

Pani Cecylia Stachoń, wykwalifikowana kierowniczka w szkole w Polsce przedwojennej, całym sercem i duszą oddała się pracy pedagogicznej dla dzieci polskich. Dla grona nauczycielskiego była prawdziwym przyjacielem. W sposób nadzwyczaj taktowny pomagała, doradzała i dawała wskazówki szczególnie cenne dla nauczycielek "amatorek".

Program nauczania opracowany przez inspektora szkół Polski przedwojennej, pana Eugeniusza Bałaniuka, a dostosowany do szkół polskich w Argentynie, początkowo obejmował następujące przedmioty: naukę religii, język polski, historię, geografię, język angielski i tańce narodowe. Z czasem zaniechaliśmy nauczania języka angielskiego i tańców, zastępując te godziny lekcjami śpiewu i próbami teatrzyku szkolnego.

Doniosłym wydarzeniem w owym czasie było zorganizowanie konferencji nauczycielskiej przez wyżej wymienionego inspektora, w której wzięli udział nauczyciele sobotnich szkółek polskich z całego Buenos Aires. W czasie tej konferencji odbyła się lekcja pokazowa, którą prowadziła jedna z naszych nauczycielek - pani Zofia Rusinkowa. Była to pierwsza konferencja polskich nauczycieli na terenie Argentyny.

Nauka w szkole trwała i trwa do chwili obecnej od godziny 10:00 do 15:00 z godziną przerwy obiadowej. O godzinie 15:00 rozpoczynają się zbiórki zuchowe i harcerskie, gdyż przy ośrodku istnieje również harcerstwo.

Dzieci przyjeżdżały chętnie, były wesołe i rozbawione. Szkoła miała charakter rodzinny. Nie było nigdy u nas klasycznych ławek szkolnych, ani na piedestale stojących nauczycieli. Jasne stoły, wygodne ławki i krzesełka zdawały się zachęcać dzieci do podjęcia trudu nauki w tej tak innej od codziennej szkole. Atmosfera panowała serdeczna, przyjacielska, życzliwa z obu stron. Zadaniem grona nauczycielskiego było zachęcanie dzieci do nauki języka i kultury ojczystej, którą to naukę dziecko podejmowało dobrowolnie, z zachętą oczywiście rodziców. Miejsca do zabaw w czasie przerw między lekcjami było dość. (Klasztor i budynek szkolny otoczony jest dużym parkiem). Wśród zieleni i cienia drzew, z dala od hałasu i kurzu miejskiego, spędzały dzieci na nauce i zabawie cały sobotni dzień. Że tak było istotnie, świadczą słowa piosenki ułożonej przez dzieci, które, ze łzami w oczach zaśpiewały na zakończenie pewnego roku szkolnego, gdy kończyły 7-mą klasę:

Polska Szkoła w Martin Coronado (Maciaszków) w Argentynie

Od lewej: Nina Kuklińska., Teresa Uzarowicz-Bąk, ks. Piotr Kotyła oraz uczniowie VI klasy.

Joanna Uzarowicz na przerwie z dziećmi

"Żegnaj kochana szkoło
Będzie nam ciebie brak,
Tak miło i wesoło
Minęło siedem lat..."

Wielką rolę w życiu szkolnym odegrał teatr szkolny, któremu warto poświęcić kilka słów. Pierwszy występ zorganizowany został 28 października 1963 roku z okazji uroczystości Chrystusa Króla. Dzieci swoje role odegrały doskonale. Odtąd utarł się zwyczaj obchodzenia każdego święta religijnego czy narodowego występem naszej szkoły. Dzieci grały chętnie, wkładając wiele wysiłku w nauczenie się ról i dobre ich wykonanie. Teatrzyk szkolny okazał się doskonałą pomocą naukową w przekazywaniu dzieciom piękna języka polskiego, naszej literatury i kultury. Wielką pomocą w tym byli również rodzice, którzy wykonywali starannie stroje i dekoracje.

W roku 1964 dzieci naszej szkoły dwukrotnie brały udział w audycji radia "Porteń" wygłaszając zbiorową recytację pt. "O Polsko Święta" oraz na święto Chrystusa Króla, śpiewając pieśń "Chryste, tysiąc lat wielbimy Ciebie".

W ciągu 25 lat istnienia szkoły, odbyło się ponad 50 przedstawień. Rokrocznie wystawialiśmy jasełka w różnych układach - w tym Jasełka L. Rydla, które zdobyły wśród naszych widzów wielkie uznanie. Do najbardziej udanych i niezapomnianych występów należą: "Idzie nowe" napisane przez ojca Rudolfa Dilonga - (franciszkanina), prolog "Lilli Wenedy", i "Balladyny" Słowackiego, "Skoczynoga prosi w tany", "Uczta u Wierzynka" grana na Milenium, "Defilada bajek", "Cztery kamienie" i "Unia Lubelska".

W roku 1979 teatr szkolny wygrał konkurs "Żywego Słowa" wystawiając "Bolesława Śmiałego" St. Wyspiańskiego. W roku 1981 starsza młodzież odegrała wyjątki z "Pierwszej Lepszej" Fredry. Wiele godzin pracy, wzruszeń, zdenerwowań i radości oraz przygotowań, aby wszystko wypadło jak najlepiej, składało się na wystawienie każdej sztuki, tak ze strony dzieci, nauczycieli jak i rodziców. Dzieci wczuwały się w role, grali jak prawdziwi aktorzy. Występując często stały się prawie "zawodowymi" artystami. W owych czasach wielkim ułatwieniem dla tego rodzaju wyczynów był fakt, że dzieci mówiły dobrze po polsku, a więc wymowa trudniejszych słów i zwrotów nie nasuwała trudności.

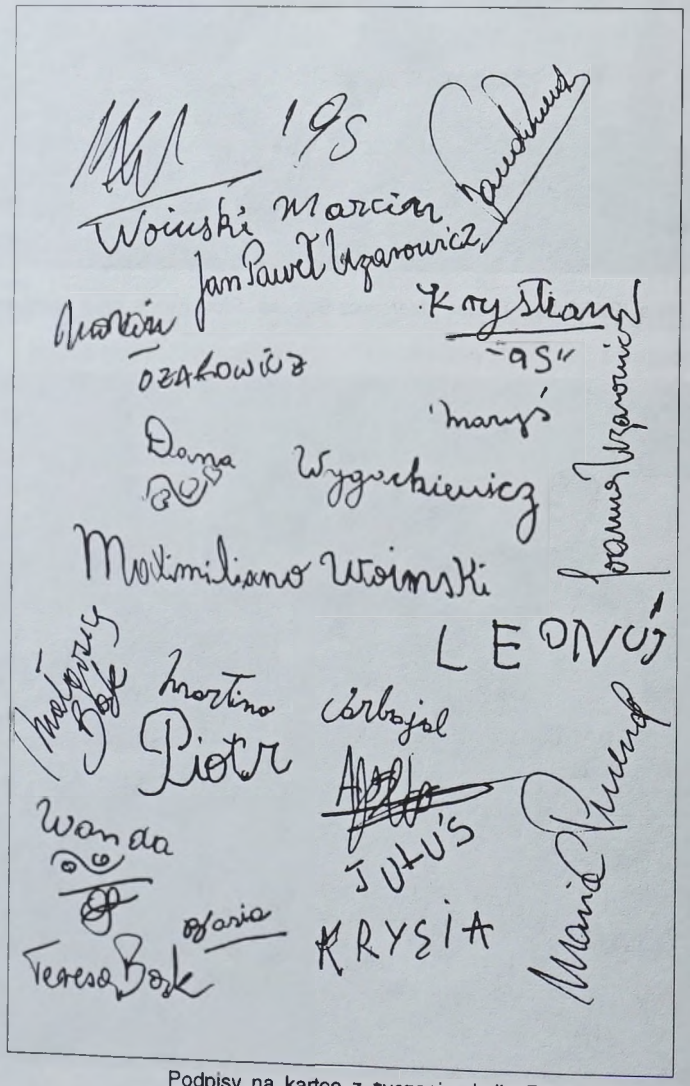

Podpisy na kartce z życzeniami dla Redakcji GŁOSU NAUCZYCIELA

Budżet szkolny. Budżet szkolny posiadaliśmy minimalny. Rodzice wpłacali pewne nieznaczne kwoty na herbatę dla dzieci, pomoce naukowe i zwrot kosztów za dojazdy dla niektórych nauczycieli. Sama praca grona nauczycielskiego była i jest całkowicie bezpłatna. Naglące braki

Dzieci ze szkoły w Martin Coronado (Argentyna)

uzupełniało Polskie Towarzystwo Katolickie, którego prezesem był przez długie lata dr A. Sołowiej. Jako troskliwy opiekun naszej szkoły dbał, aby dzieciom niczego nie brakło. Powstał również skromny fundusz szkolny z zapisu p. Cecylii Stachoń i p. Haleczko by "ratować" nas w potrzebie.

Dane statystyczne. W ciągu 25 lat zapisanych uczniów było 754. Klasyfikowanych 671. Przepracowano 820 sobót (33-37 sobót rocznie). Dzieci podzielone na klasy według poziomu. Przeważnie 5 klas. Dwa razy udało się nam przeprowadzić kompletny kurs 7 klasowy. W roku 1968 mieliśmy kurs gimnazjalny, obejmujący naukę literatury, historii, ogólnej kultury polskiej, jak również wiadomości z zakresu etyki. Niestety kurs ten trwał tylko jeden rok, gdyż młodzież zajęta na studiach codziennej szkoły, nie miała czasu na systematyczną naukę w soboty.

25-lecie naszej szkoły. Dnia 4 października 1987 roku obchodziliśmy uroczyście 25-lecie istnienia szkoły. Uroczystość rozpoczęto mszą św. na podziękowanie Panu Bogu i Najświętszej Marii Pannie Królowej Polski za łaski otrzymane przez nasz Ośrodek i wychowanie dzieci i młodzieży w wierze, miłości języka, dziejów i kultury naszej dalekiej Ojczyzny. Po mszy św. odbyła się uroczysta akademia. Na tę uroczystość zaproszeni zostali wszyscy absolwenci naszej szkoły. Przybyli licznie, niektórzy z rodzinami i swoimi dziećmi. Podczas akademii przemówił o. Andrzej Smoleń, założyciel tej placówki. Przemówienie swoje nazwał gawędą familijną, kierując ją do dzieci, młodzieży i grona osób, które od lat znały działalność tej instytucji.

Zarząd szkoły za okres 25 lat:

Dyrektor szkoły:

o. Andrzej Smoleń - 1962 - 1979

o. Herkulan Wróbel - 1980 - 1987

Kierownictwo szkoły:

p. Cecylia Stachoń - 1962 - 1972

p. Barbara Seyda - 1973 - 1987

Zespół nauczycielski na przestrzeni 25 lat:

o Herkulan Wróbel - 10 lat

o. mgr Stanisław Grzybowski- 5 lat

o. Piotr Kotyła - 10 lat

o. Henryk Hajzler - 2 lata

br. Jerzy Łukomiak - 17 lat

o. dr Łucjan Łuszczki - 2 lata

Dzieci szkolne na przerwie

s. Katarzyna Krzystoń - 5 lat
p. Nina Kuklińska - 24 lata
p. Barbara Seyda - 22 lata
p. Anna Kuklińska - 7 lat
p. Teresa Kwiatkowska - 5 lat
p. Zofia Rusinek - 3 lata
p. Tomasz Kwiatkowski - 3 lata

Nauczyciele okresowi:

p. Ewa Banach - 1 rok
p. Regina Dołęgowska - 1 rok
p. Danuta Karpow - 1 rok
p. Barbara Łuczyńska - 1 rok
p. Jan Marian Seyda - 1 rok
p. Tadeusz Seyda - 2 lata
p. Teresa Socha - 1 rok
p. dr Antoni Sołowiej - 2 lata
p. Krystyna Świdzińska - 2 lata
p. Teresa Uzarowicz - 1 rok
p. Wanda Wawrowska - 2 lata
p. Teresa Wielowiejska - 2 lata
p. Kazimierz Wiłkojć - 2 lata

25 lat to spory okres czasu. Solidnie prowadzona nauka wydała owoce. Dziś uczennice i uczniowie tej szkoły są na kierowniczych stanowiskach w polskich organizacjach społecznych. Wielu naszych absolwentów pracowało i pracuje ucząc nadal w naszej szkole.

Niepowodzenia. Z biegiem lat musieliśmy obniżyć nasz "górny lot" nauki. Nowe pokolenie dzieci coraz słabiej mówiło po polsku, a i rodzice z mniejszym entuzjazmem zachęcali dzieci do podjęcia dodatkowej nauki. Praca zaczęła iść w zwolnionym tempie. Poziom nauki wyraźnie spadł. Spośród dzieci wstępujących do przedszkola, prawie żadne nie mówiło po polsku, poza nielicznymi wyjątkami. Trzeba było zaczynać od zera. Mimo tego jednak nie opuściliśmy rąk i nadal pełnimy swój nauczycielski obowiązek, znajdując oparcie i zachętę ze strony naszej dyrekcji, czcigodnych i kochanych oo. franciszkanów, którzy zawsze otaczali szkołę najczulszą i troskliwą opieką. Byli to: ks. Andrzej Smoleń, ks. Herkulan, ks. Piotr Kotyła i także brat Jerzy, który przez wiele lat prowadził w szkole lekcje śpiewu. Bez pomocy i zachęty ze strony naszych księży - napewno szkoła nie przetrwałaby tyle lat.

Część pierwszą historii szkoły opracowała na podstawie własnych wspomnień i okresowo wydawanych Jednodniówek,

Nina Kuklińska - nauczycielka.

CZĘŚĆ DRUGA

Po uroczystym obchodzie 25-lecia Szkoły z nową energią zabraliśmy się do pracy, patrząc w przyszłość.

Dwa lata temu nasza młodzież po powrocie ze Zlotu Harcerskiego w Polsce, zaczęła się upominać o lekcje języka polskiego i historii. Ze względu na zajęcia uniwersyteckie i w szkołach średnich mogła do nas uczęszczać tylko w sobotę. Z tego powodu grono nauczycielskie zaplanowało zajęcia w tych godzinach z myślą, że przybędzie więcej dzieci. Stworzyła się nowa trudność - mieliśmy dużo różnych poziomów.

Te dwie trudności - zmniejszenie godzin i różne poziomy - przeszkodziły w nauce i nie dały pozytywnych rezultatów.

W następnym roku (1995) wróciliśmy do dawnego rozkładu godzin i planu. Odpadła młodzież, zostały dzieci.

Nasz program obejmuje następujące przedmioty: religię, język polski, historię, geografię i śpiew.

W tym roku uczęszcza do szkoły 17 dzieci, podzielonych na 4 grupy: przedszkole, pierwsza klasa, druga klasa i szósta klasa.

Lista obecnych nauczycieli oraz uczniów:

Przedszkole:
nauczycielka Wanda Nowak
uczniowie Juluś Bąk
Aleksander Uzarowicz
Leonuś Wygachiewicz

Pierwsza klasa:
nauczycielka Małgorzata Bąk
uczniowie Martina Carabajal
Krysia Szpunar
Piotruś Uzarowicz
Marcin Woiński
Danusia Wygachiewicz

Druga klasa:
nauczycielka Joanna Uzarowicz
uczniowie Marian Bąk
Basia Woińska
Wanda Wygachiewicz

Szósta klasa:
nauczycielka Nina Kuklińska (do lipca 1995) potem Krystyna Prucnal
uczniowie Andrzej Józefiak
Adam Sosiński
Krystian Szpunar
Jan Paweł Uzarowicz
Marcin Uzarowicz
Marcin Woiński

Druga i szósta klasa mają lekcje historii, które prowadzi p. Teresa Uzarowicz-Bąk.

Brat Jerzy pomaga nam na lekcjach śpiewu, a księża Piotr oraz Fryderyk prowadzą lekcje religii.

Chlubą naszą jest to, że cztery nauczycielki są absolwentkami naszej szkoły.

W szkole są obchodzone święta narodowe oraz religijne. W tym roku wzięliśmy udział w akademiach 3-go Maja, Święcie Żołnierza, 11-go Listopada, w procesji Bożego Ciała i Chrystusa Króla.

Druga klasa przystąpiła do komunii świętej.

Obecnie szykujemy jasełka.

Po lekcjach odbywają się zbiórki zuchowe oraz harcerskie.

Z okazji zakończenia roku przesyłam serdeczne życzenia świąteczne oraz noworoczne dla wszystkich nauczycieli a specjalnie dla redakcji GŁOSU NAUCZYCIELA.

Joanna Sempolińska-Uzarowicz
Kierowniczka Szkoły
Grudzień 1995

WIADOMOŚCI KULTURALNO-OŚWIATOWE ZE STANÓW WSCHODNICH

w roku szkolnym 1995-19096

Z ŻYCIA I WYDARZEŃ POLSKICH SZKÓŁ DOKSZTAŁCAJĄCYCH

W niedzielę, 15 października 1995 roku, w sali parafialnej kościoła Najświętszego Serca Jezusowego w Irvington, NJ, odbyło się zebranie Centrali Polskich Szkół Dokształcających, skupiającej 32 polskie szkoły działające w Massachusetts, Connecticut, New York, New Jersey i Rhode Island. Gospodarzem zebrania była Polska Szkoła Dokształcająca im. Marii Skłodowskiej-Curie, w Irvington. Ponieważ zebranie Centrali zbiegło się ze świętem Komisji Edukacji Narodowej (dawniej Dzień Nauczyciela) nadano temu wydarzeniu uroczysty ton. Świadczy o tym hasło, które przyświecało temu spotkaniu:

Tak dobry polski nauczyciel tu, na obczyźnie, chroni polskości ostatki, jak morska latarnia chroni, ratuje od zguby statki.

Na zebraniu byli obecni członkowie Centrali, około 100 nauczycieli polonijnych szkół i przedstawiciel **NOWEGO DZIENNIKA** z Nowego Jorku.

Otwarcia uroczystości dokonał ksiądz Jordan Myśliwiec - kierownik szkoły w Irvington. Grupa uczniów powitała zebranych, złożyła nauczycielom serdeczne życzenia i wręczyła kwiaty.

Następnie uczniowie: Adam Kopała, kl. VI i Paweł Capar, kl. V, zagrali na trąbkach hymn polski: *Jeszcze Polska nie zginęła*, zaś uczennica kl. V, Joanna Sowińska zagrała na fortepianie hymn Polonii.

W tak podniosłym nastroju prezes Centrali, Jan Woźniak, otworzył obrady. Przedstawił sprawozdanie z imprez i ostatniego zjazdu nauczycieli.

Wiceprezes Centrali, Janina Igielska, poruszyła sprawę opracowania i wydania podręcznika

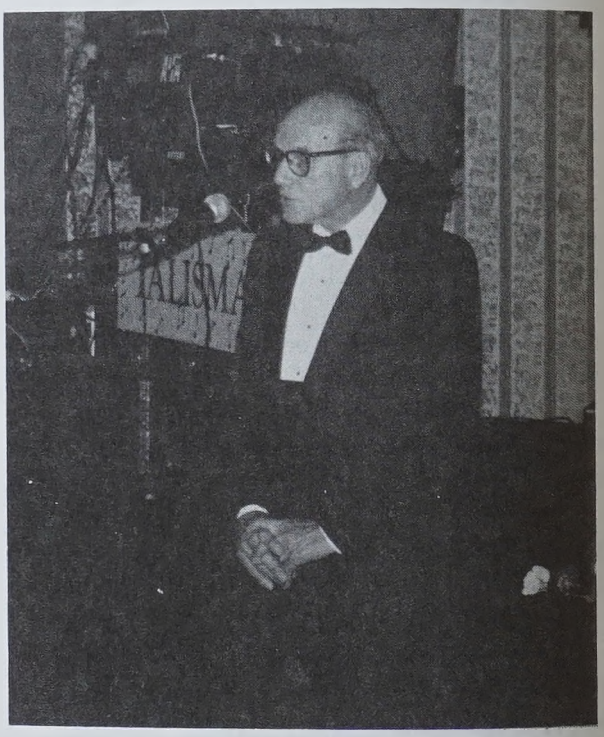

Przemawia Jan Woźniak

adekwatnego do potrzeb szkół polonijnych, podręcznika do nauki literatury i gramatyki języka polskiego.

W trakcie dyskusji jedni nauczyciele uważali, że wydanie nowego podręcznika nie jest konieczne, ponieważ można korzystać z podręczników wydanych przez Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne w Polsce, zaś nauczyciele mogli by dobierać z nich materiały stosownie do potrzeb i możliwości swoich uczniów. Inni zaś uważali, że należy powołać specjalny zespół (w skład którego weszliby nauczyciele), do opracowania podręcznika

i jak najszybciej go wydać.

Dla ostatecznego rozstrzygnięcia tej kwestii, Centrala roześle do szkół ankiety, za pomocą których zgromadzi dane na temat: które szkoły, którzy nauczyciele i w jakim zakresie gotowi są uczestniczyć w pracach nad nowym podręcznikiem.

W dalszej części zebrania zaprezentowały się kierowniczki nowo powstałych szkół polskich:

Teresa Osadnik - kierowniczka szkoły im. M. Kopernika w Mahwah, NJ, powstałej w marcu 1995. Szkoła ta liczy 74 uczniów, z którymi pracuje 5 nauczycieli;

Marta Rosół - kierowniczka jedynej polskiej szkoły działającej w Central Falls w Stanie Rhode Island. Szkoła ta działa od 1990 roku, uczęszcza tu 65 uczniów, z którymi pracuje dobrze przygotowana kadra pedagogiczna.

Nowopowstałą polską szkołę w Lakewood, NJ reprezentowała kierowniczka Irena Kazimierczak.

W przerwie obrad ubiegłoroczni absolwenci polskiej szkoły w Irvington przedstawili sceniczną wersję nowelki **Latarnik** Henryka Sienkiewicza, wyreżyserowaną przez długoletnią nauczycielkę tej szkoły, p. Wandę Sobecką. W roli latarnika, polskiego emigranta, Jana Skawińskiego, wystąpił Maciej Godzicki, sędziego - Roxanna Łuniewska, obrońcy - Iwona Wójcik, oskarżyciela - Michał Popiołek, świadków - Dorota Laskowska i Rafał Cieśluk, przewodniczącego ławy przysięgłych - Tomasz Ilewski, zaś woźnego - Marek Chrząszcz. Charakter sztuki, jak również wspaniała gra młodych aktorów dostarczyły zgromadzonym wiele wzruszeń i niejednemu z widzów zakręciły się łzy w oku.

W wolnych wnioskach głos zabrał kierownik polskiej szkoły w Maspeth, Queens, Waldemar Rakowicz, który między innymi zgłosił wniosek, aby na następnym zebraniu, które odbędzie się w grudniu 1995 roku, poruszyć sprawę finansowania szkół i zarobków nauczycieli.

Uroczystość i obrady zakończono wspólnym obiadem przygotowanym przez Komitet Rodzicielski Polskiej Szkoły w Irvington oraz wystąpieniem jego przewodniczącej - Jadwigi Kopała, która podziękowała wszystkim za przybycie na obrady i uroczystość.

Pragnę dodać, że Polska Szkoła im. Marii Skłodowskiej-Curie w Irvington, która była gospodarzem wyżej wymienionej uroczystości, powstała w 1979 roku i jak każda z 16 szkół działających na terenie stanu New Jersey ma na celu: naukę języka polskiego (pisanie, czytanie, poprawne posługiwanie się językiem ojczystym); wzbogacenie wiedzy uczniów z zakresu historii i geografii Polski; przybliżenie kultury i tradycji narodowej i rozwijanie ich na amerykańskiej ziemi. Odbywa się to między innymi poprzez udział uczniów w imprezach i uroczystościach jak np: Dożynki, Parada Pułaskiego, Dzień Nauczyciela, Opłatek - Boże Narodzenie, Jasełka, Nowy Rok, Wielkanoc, rocznica uchwalenia Konstytucji 3-Maja, Dzień Matki.

W bieżącym roku szkolnym uczniowie brali już udział : 17 września w uroczystościach dożynkowych; 1 października w Paradzie Pułaskiego; 15 października w uroczystości z okazji Dnia Nauczyciela; w Halloween i obchodach 70-rocznicy powstania parafii - 28 października.

Nad procesem dydaktyczno-wychowawczym około 100 uczniów uczęszczających do tej szkoły czuwa 8-osobowy zespół nauczycieli, którzy w większości posiadają wyższe wykształcenie pedagogiczne zdobyte w Polsce. Stanowią oni dobrze przygotowaną grupę zawodową i bez problemu dostosowują programy i podręczniki polskie do amerykańskiego podłoża i potrzeb uczniów.

Duży wysiłek w istnienie szkoły włożył wspomniany wyżej kierownik, ksiądz Jordan Myśliwiec, który jak twierdzi wielu parafian, rodziców, jest filarem polskości na tym terenie.

Ryszard Cieśluk

***

ROCZNE SPRAWOZDAWCZE ZEBRANIE CENTRALI

W niedzielę, 3 grudnia, w budynku parafialnym kościoła św. Stanisława Kostki przy 12 Newel St. na Greenpoint, odbyło się roczne sprawozdawcze zebranie Centrali Polskich Szkół Dokształcających. Gospodarzem zebrania była Polska

Grupa uczniów Szkoły im. Marii Konopnickiej w programie świątecznym 3 grudnia1995, podczas rocznego zebrania Centrali

szkoła im. M. Konopnickiej. W zebraniu uczestniczyli dyrektorzy i nauczyciele polonijnych szkół oraz działacze oświatowi.

Jako pierwsi głos zabrali terenowi wiceprezesi Centrali, którzy pełnią rolę łączników pomiędzy szkołami a zarządem Centrali oraz służą radą nauczycielom.

Wizytator Centrali, Halina Osysko oceniła wizytowane szkoły i pracę nauczycieli.

Centrala Polskich Szkół Dokształcających skupia 35 szkół w następujących stanach: Nowy Jork - 16; New Jersey - 15; Connecticut - 1; Massachusetts - 1; Rhode Island - 1; Pensylwania - 1. Ogółem do polonijnych szkół uczęszcza 4,050 uczniów, których uczy 248 nauczycieli. W bieżącym roku powstały cztery nowe szkoły: im. św. Józefa w Jamaica, NY; im. Kopernika w Mahwah, N.J.; w Lakewood, NJ oraz Clifton Heights, Pensylwania.

Do zadań Centrali i Polskich Szkół Dokształcających, oprócz nauki języka polskiego, geografii, historii, kultury i obyczajów polskich, należą: organizowanie uroczystości w okresie Świąt Wielkanocnych, Bożego Narodzenia i Nowego Roku; organizowanie akademii z okazji obchodów: uchwalenia Konstytucji 3 Maja, odzyskania przez Polskę niepodległości 11 listopada 1918 r., Dnia Matki; udział w obchodach Dnia Żołnierza w Amerykańskiej Częstochowie i Paradzie Pułaskiego w Nowym Jorku.

Wielkie uznanie władz miejskich i miejscowej Polonii zdobyły wystawy w czytelni miejskiej w Passaic, NJ urządzane przez miejscowe szkoły im. A. Mickiewicza i K. Pułaskiego.

Dużym zainteresowaniem wśród dzieci i młodzieży cieszyły się występy polskich zespołów artystycznych z Wilna i z Baranowicz na Białorusi.

Dużego poparcia i pomocy udzieliły zespołom szkoły im. W. Sikorskiego i K. Pułaskiego w Brooklyn, NY, A. Mickiewicza w Passaic, oraz Związek Polaków w Ameryce z Perth Amboy i Fundacja Kulturalna w Clark, NJ.

Uroczyście, z udziałem członków Zarządu, obchodzono jubileusze następujących szkół : 25-lecie szkoły im. św. Stanisława w Ozone Park, NY; 10-lecie szkoły im. Jana Pawła II w Maspeth, NY; 40-lecie szkoły im. A. Mickiewicza w Passaic, NJ oraz zakończenie roku szkolnego w Perth Amboy i Irvington, NJ.

5 listopada w Amerykańskiej Częstochowie odbyła się uroczystość poświęcona pamięci zmarłych nauczycieli, której przewodniczył kapelan Bronisław Wielgus. Ponadto członkowie Zarządu Centrali służą radą i pomocą szkołom, zwłaszcza we wdrażaniu nowego programu nauczania.

Bankiet 10-lecia Szkoły im. Jana Pawła II w Maspeth, New York

Przy stole od lewej: Iwona Cicha, dr Edmund Osysko, Halina Osysko, Janina Igfielska, Jan Woźniak

Grono nauczycielskie Szkoły im. Jana Pawła II oraz z prawej — delegacja Centrali

Do najważniejszych wydarzeń tego roku, o zasięgu międzynarodowym, należą: IV Zjazd Nauczycieli Polonijnych i Działaczy Oświatowych, który odbył się w dniach 26 - 29 maja w Mundelein-Chicago, Illinois oraz Międzynarodowe Forum Oświaty Polonijnej, zorganizowane przez Wspólnotę Polską od 23 do 27 lipca w Pułtusku nad Narwią.

Forum zgromadziło 94 przedstawicieli oświaty polskiej i polonijnej z 20 krajów. W trakcie trwania Forum nauczyciele z 5 kontynentów: Europy, Ameryki Północnej i Południowej, Australii i Azji dzielili się swoimi doświadczeniami i problemami.

Centrala Polskich Szkół Dokształcających utrzymuje ścisły kontakt z następującymi organizacjami: Fundacją Kościuszkowską, Polish-American Teachers Association, Instytutem Naukowym w Nowym Jorku, Polonijnym Instytutem Naukowym w Orchard Lake, Michigan, Zrzeszeniem Nauczycieli w Chicago, Polską Macierzą Szkolną w Londynie, Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Rzeszowie, Katolickim Uniwersytetem Lubelskim, Wspólnotą i Pułtuskim Towarzystwem Społeczno-Kulturalnym w Pułtusku.

W końcowym wystąpieniu prezes Jan Woźniak poinformował, że w okresie od 16 września do 15 listopada 1996 roku zostanie zorganizowany koncert fortepianowy dla młodzieży, w którym wystąpi niewidomy polski pianista Edwin Kowalik.

Jako ostatni głos zabrał przewodniczący Komisji Oświatowej Kongresu Polonii Amerykańskiej dr Edmund Osysko.

Zaznaczył, iż organizacyjnie oświata polonijna w USA podzielona została na cztery regiony: 1. Centralę działającą na wschodnim wybrzeżu; 2. Region Chicago; 3. Region Detroit; 4. Region Kalifornii.

Ogółem w Stanach Zjednoczonych działa 117 szkół polonijnych. Do nowo powstałych polskich szkół, wymienionych przez prezesa J. Woźniaka, dr Osysko dodał jeszcze dwie - po jednej w stanie Ohio i California.

Miłą niespodzianką był występ uczniów ze szkoły im. M. Konopnickiej z Greenpoint, którzy przy blasku choinki zaprezentowali program związany ze świętami Bożego Narodzenia. W tak miłej i rodzinnej atmosferze ksiądz Krzysztof Wielicki rozpoczął dzielenie się opłatkiem.

Ryszard Cieśluk
NOWY DZIENNIK
23-24-25 grudnia 1995

***

NOWE SZKOŁY

W ostatnim roku kalendarzowym powstały cztery nowe szkoły: im. Mikołaja Kopernika w Mahwah NJ. Kierownikiem jest Teresa Osadnik, szkoła liczy 74 uczniów; Szkoła Języka Polskiego w Lakewood, NJ; - kierownik Irena Kazimierczak, do szkoły uczęszcza 80 uczniów; Polska Szkoła Sobotnia w Clifton Heights, PA - kierownik Piotr Kruk, w dniu zapisu zgłosiło się 59 uczniów. Szkoła znajduje się pod dobrym kierownictwem, ma szansę dobrej egzystencji i rozwoju; - Szkoła im. św. Józefa w Jamaica, NY, szkołą kieruje i uczy Halina Miltakis. Lekcje odbywają się w niedziele.

***

UDANY PIERWSZY WYSTĘP UCZNIÓW NOWEJ SZKOŁY

W ramach Miesiąca Polskiego Dziedzictwa nowa szkoła dokształcająca w Lakewood, New Jersey, zorganizowała 18 listopada 1995 pierwszy występ artystyczny.

Występ odbył się na scenie w publicznej szkole przy Clifton Ave. i 7 Ulicy. Zagaiła kierowniczka Irena Kazimierczak; po odśpiewaniu hymnu "Jeszcze Polska nie zginęła", przemówił Antoni Czapla, wiceprezes Jersey Shore Polish American Association, organizacji, która jest sponsorem tejże szkoły. Przedstawił on krótko działalność tej organizacji, jej cele i zadania, w tym popieranie polskich tradycji oraz szerzenie oświaty wśród Polonii, szczególnie wśród młodzieży.

Przy okazji wyraził uznanie rodzicom za wysyłanie dzieci do polskiej szkoły, Komitetowi Rodzicielskiemu podziękował za współpracę z gronem nauczycielskim, a uczestnikom za liczne przybycie.

Z okazji 77-rocznicy Święta Niepodległości wygłosił przemówienie i podał krótki zarys historii powstania państwa polskiego po I wojnie światowej

Andrzej Cisek, reprezentant Instytutu Józefa Piłsudskiego w Nowym Jorku.

Z kolei nastąpił występ uczniów z trzech klas, młodzież popisywała się deklamacjami i śpiewem, zdobywając oklaski.

Dalszy program urozmaicił występem inż. Tadeusz Turkowski z Elizabeth, który recytował wiersze Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego i Cypriana Kamila Norwida; otrzymał zasłużone brawa.

Pierwszy występ uczniów nowej szkoły oraz występy zaproszonych gości były godnym uczczeniem Miesiąca Polskiego Dziedzictwa i Święta Niepodległości.

Na zakończenie pani Kazimierczak podziękowała dzieciom i ich rodzicom za przygotowanie imprezy, wykonawcom za upiększenie programu oraz nauczycielkom za jego opracowanie. Odśpiewano Rotę Konopnickiej, a Komitet Rodzicielski podjął uczestników kawą i ciastami.

NOWY DZIENNIK
28 listopada 1995

***

OPŁATEK I JASEŁKA W JAMAICA, NEW YORK

We wrześniu 1995 roku przy parafii świętego Józefa w Jamaica, New York została założona niedzielna polska szkoła.

Szkoła liczy 12 uczni. Uczymy języka polskiego, geografii, śpiewu i tańca.
Kierownikiem szkoły jest Halina E. Miltakis, a opiekę nad nią mają rodzice, jak również proboszcz tej parafii, ks. Krzysztof Bogno. Lekcje odbywają się w budynku parafialnym od godziny 11:30 do 2:00 po południu.

W czasie świąt Bożego Narodzenia przygotowaliśmy Jasełka z Opłatkiem dla wszystkich rodziców i parafian tego kościoła. Rodzice i goście byli bardzo zaskoczeni, że dzieci tej szkoły tak młodziutkie, bo wiek dzieci sięga od 5 i pół roku do 9 lat, potrafiły tak pięknie odegrać przyjście Pana Jezusa na świat. Zachęciliśmy wszystkich do śpiewu kolęd, co było bardzo przyjemne. Przez te 45 minut zżyliśmy się ze wszystkimi. Na końcu Jasełek

Szkoła św. Józefa w Jamaica, New York. Kierowniczka Halina E. Miltakis wśród uczniów

aniołowie sprowadzili Świętego Mikołaja. Dzieci były zaskoczone, że święty Mikołaj znał ich imiona i wszystkim przyniósł prezenty.

Załączam zdjęcie naszej małutkiej szkoły i mam nadzieję, że szkoła ta powiększy się w następnym roku.

Halina E. Miltakis
Kierowniczka Szkoły im. św. Józefa
Jamaica, New York, 28 lutego 1996

***

SZKOŁY POLSKIE W NOWEJ ANGLII

Podczas gdy takie stany wschodnie, jak Nowy Jork i New Jersey od lat stanowiły ośrodki oświaty polonijnej, mało uwagi zwracano na aktywność Polonii w Nowej Anglii. Tymczasem społeczność polonijna trzech stanów: Massachusetts, Connecticut i Rhode Island z dużym oddaniem i sukcesem kontynuuje tradycje oświatowe w swych ośrodkach. Bardzo poważną zasługę w tym rozwoju mają parafie polskie, których księża aktywnie włączają się do podtrzymywania szkolnictwa polonijnego.

Aby móc skuteczniej zaspokajać potrzeby szkół tego ważnego rejonu (chociażby w zakresie doboru podręczników i dostępu do nich czy też pomocy pedagogicznej), Centrala Polskich Szkół Dokształcających mianowała kierownika Szkoły w Lynn, koło Boston, Władysława Plewińskiego, wiceprezesem terenowym na region Nowej Anglii. Władysław Plewiński jest doświadczonym i oddanym pedagogiem, który doskonale zna swój region.

Dzięki decyzji Centrali, szkolnictwo polonijne w nowej Anglii posiadać będzie lepsze możliwości bliższych kontaktów i wymiany doświadczeń. Duża odległość od Nowego Jorku lub New Jersey utrudnia bowiem te kontakty między szkołami.

J. S.
NOWY DZIENNIK
9 listopada 1995

MARIA ZAMORA

Kim jestem

Polakiem jestem, słyszycie?
Jam synem polskiego narodu,
który naucza — nad życie
miłować wolność od młodu.

Polakiem jestem — czy wiecie,
że prawda i szczerość im bratnie?
Przyjaźni jak nikt na świecie
dochowam do dni ostatnich.

Polakiem, to znaczy nad wszystko
strzec muszę honoru i wiary.
Tak — cicho, już nad kołyską
mamine usta szeptały.

Polak — to serce otwarte
dla wszystkich — jak jasne niebo,
przyjdźcie, usiądźcie — podzielę
ostatni kawałek chleba.

Wołacie o pomoc — pospieszę
choćbym miał zginąć w ratunku,
choćby mię przyjaźń zgubiła —
nie zejdę z posterunku.

A ziemia, ta polska, ojczysta,
jak matka rodzona mi droga.
A rodak, jak brat jest mi bliskim
w obliczu historii i Boga.

A kiedy myślę o Polsce
z Jej Orła białym znakiem —
wiem — że największym honorem
być dobrym, prawym Polakiem.

40-LECIE POLSKIEJ SZKOŁY DOKSZTAŁCAJĄCEJ IM. ADAMA MICKIEWICZA W PASSAIC, NEW JERSEY

JANINA IGIELSKA

Historia naszej szkoły datuje się znacznie wcześniej niż to wynika z dzisiejszego Jubileuszu 40-lecia.

Na terenie Passaic i okolicy istniały polskie szkoły w latach międzywojennych 1918 - 1939. W 1923 roku powstała Polska Szkoła Ludowa im. Adama Mickiewicza. W archiwum naszym znajdują się dokumenty działalności tej szkoły tj. świadectwa szkolne z podpisem kierownika szkoły Walentego Cuściory i nauczyciela klasy czwartej S. Kołodziejczyka oraz bilet wstępu na imprezę szkolną z 1926 roku.

Polska Szkoła Ludowa im. Adama Mickiewicza przerwała, podobnie jak wiele innych szkół swą działalność z chwilą wybuchu drugiej wojny światowej.

Po zakończeniu drugiej wojny, napłynęło do USA wiele emigrantów z Polski - młodzieży oraz rodzin z dziećmi w wieku szkolnym. Powstawały organizacje polonijne i odradzało się polonijne szkolnictwo. W roku 1948 rozpoczął swą działalność Związek Młodzieży Polskiej, organizacja której celem była pomoc uchodźcom polskim, działalność kulturalno - oświatowa, towarzyska, kultywowanie tradycji narodowych. W 1954 roku na czele Związku, jako prezes, stanął Bolesław Budzyń. Przedstawił on wniosek wznowienia działalności szkoły na terenie Passaic. Wniosek ten przyjęto z aprobatą na zebraniu Zarządu Związku, które odbyło się w styczniu 1955 roku. Ówczesny Zarząd ZMP w składzie: Bolesław Budzyń - prezes, Helena Zbrzeska i Aleksander Jopowicz - wiceprezesi, Jan Woźniak - sekretarz, Tadeusz Buszko - skarbnik, rozpoczął pracę nad realizacją projektu utworzenia szkoły, której otwarcie zaplanowano na miesiąc październik 1955 roku. Jednak sprawy wielkie i piękne w założeniu nie przychodzą łatwo, trzeba je zdobywać wielkim wysiłkiem. Prowadzenie szkoły wymagało indywidualnego i zbiorowego wysiłku nauczycieli i sponsorów szkoły. Pierwszymi nauczycielkami gotowymi do podjęcia pracy były: Jadwiga Skrzyńska, Józefa Frużyńska i Emilia Rajkowska.

5 listopada 1955 roku w szkole o nazwie Polska Szkoła im. Adama Mickiewicza przy Związku Młodzieży Polskiej w Passaic N.J. odbyło się uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego.

Z chwilą rozpoczęcia zajęć ustalono plan pracy szkoły obejmujący naukę czytania, pisania, śpiewu i tańców ludowych. Dla dzieci nie mówiących po polsku utworzono specjalną klasę z językiem wykładowym angielskim. Plan nauczania opierał się na Programie Nauczania Przedmiotów Ojczystych, który wraz z podręcznikami i pomocami naukowymi sprowadzono z Londynu. I tak zostało zapoczątkowane wielkie dzieło przekazywania dzieciom najcenniejszych wartości wiary, tradycji i mowy ojców.

Śledząc działalność szkoły na przestrzeni 40 lat natrafiamy na szereg faktów i osób, które odegrały niemałą rolę w historii Szkoły im. Adama Mickiewicza. Do prekursorów należał niewątpliwie profesor Grzegorz Liwacz. Był to wspaniały pedagog i działacz, który poprzez swe wykłady, prelekcje i odczyty dla rodziców wzbogacał wiedzę o języku polskim. Jako wizytator z ramienia Centrali Polskich Szkół Dokształcających w Ameryce, która pełni rolę Kuratorium Szkolnictwa Polonijnego, odwiedzał naszą szkołę uczestnicząc w zajęciach dydaktycznych oraz wielu imprezach szkolnych. Następną osobę, którą należy wspomnieć to prof. Dr Czesław Bloch z Katolickiego Uniwersytetu w Lublinie. Był on częstym gościem naszej szkoły, wygłaszał ciekawe prelekcje w czasie spotkań z nauczycielami. Nie sposób wymienić wszystkich, było wielu społecznych działaczy,

którzy przyczynili się do rozkwitu szkoły. Ale pewne jest, że ci działacze, którzy pełnili swoją misję często w niedogodnych warunkach, dziś, po upływie czterdziestu lat istnienia szkoły, mogą się nią chlubić.

Po trudnym okresie pierwszych lat, w którym szkoła musiała zmienić swą siedzibę, w 1970 roku otrzymała pozwolenie użytkowania budynku Passaic High School, gdzie prowadzi zajęcia do chwili obecnej, mając dobre warunki lokalowe.

Z każdym rokiem szkolnym wzrastała liczba uczniów. W roku 1973-74 wynosiła ona około 200; w latach 80-tych przekroczyła liczbę 300 i w takim wymiarze utrzymała się w czasie ostatnich dziesięciu lat. Z powodu powstania nowych polskich szkół położonych terytorialnie bardzo blisko, liczba uczniów nieco zmalała i obecnie nasza szkoła liczy 268 uczniów.

W okresie czterdziestu lat kierownictwo szkoły sprawowały następujące osoby:
Jadwiga Skrzyńska, Emilia Rajkowska, Józefa Frużyńska, Bronisław Stolarz, Janina Szymańska, Zdzisław Dudziński, Zbigniew Jaworski, Zofia Ebro-Prokesz, Bogdan Modrzyński, Marek Kaczor, Adela Ambros. Od 1979 roku do chwili obecnej kierownikiem szkoły jest Janina Igielska.

Szkoła im. Adama Mickiewicza w swej działalności wychowawczo-oświatowej nie ogranicza się tylko do nauczania języka polskiego, historii i geografii Polski, ale także poprzez lekcje tańca i śpiewu poszerza znajomość kultury i tradycji narodowych.

W ostatnim dziesięcioleciu pracę wychowawczo-oświatową wykonywał zespół pedagogów w składzie:

Janina Igielska - dyrektor szkoły
Janina Nowak - zastępca dyrektora

Nauczyciele:

Aleksandra Budzyń
Irena Blicharz
Zofia Cebula
Jadwiga Chitko
Barbara Chętnik
Iwona Cicha
Alicja Dziadosz
Anna Fujak
Barbara Gorzelany
Marta Guzik
Czesława Hawruk
Alicja Jachna
Joanna Jakubik
Hanna Jastrzębska
Krystyna Konopka
Dorota Kirsz
Bogumiła Łojek
Andrzej Łojek
Halina Michalska
Jadwiga Misiuta
Helena Ostroś
Renata Pertkiewicz
Jerzy Prus
Eugenia Raczyńska
Barbara Serafin
Anna Stępień
Joanna Skibniewska
Aldona Wierzchołowska
Jan Woźniak
Maria Szymoch-Zabawa
Maria Zielińska

WYRÓŻNIENIA NAUCZYCIELI SZKOŁY IM. ADAMA MICKIEWICZA

Komisja Edukacji Narodowej w Warszawie na wniosek Komisji Oświatowej przy Zarządzie Głównym Kongresu Polonii Amerykańskiej przyznaje zasłużonym nauczycielom polonijnym odznaczenia za wieloletnią pracę oświatową.

Z grona nauczycieli Szkoły im. Adama Mickiewicza medale Komisji Edukacji Narodowej otrzymali: Janina Igielska - dyrektor szkoły; Janina Nowak - wieloletni nauczyciel i do roku 1994 zastępca dyrektora szkoły; Jan Woźniak - prezes Centrali Polskich Szkół Dokształcających w Ameryce.

Uroczystości wręczenia medali przewodniczył konsul generalny RP w Nowym Jorku, Jerzy Surdykowski. Przyznanie tych wysokich odznaczeń nauczycielom polonijnym było dowodem uznania władz w Warszawie dla pracy pedagogów naszej grupy etnicznej w Stanach Zjednoczonych.

WSPÓŁPRACA Z INNYMI OŚRODKAMI OŚWIATOWYMI

Szkoła im. Adama Mickiewicza, podobnie jak inne polskie szkoły, ściśle współpracuje z Centralą Polskich Szkół Dokształcających w Ameryce. Funkcję prezesa Centrali pełni od 1964 roku Jan Woźniak, zasłużony działacz w dziele szerzenia oświaty, wspaniały doradca, inspirator pracy twórczej, organizator Konferencji Nauczycielskich, Zjazdów i Sympozjów Naukowych. Na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia odbyły się cztery Zjazdy Nauczycielskie i dwa Sympozja. We wszystkich tych spotkaniach nauczycielskich uczestniczyli nauczyciele naszej szkoły.

Pierwszy Zjazd odbył się w 1985 roku w Alliance College w Cambridge Springs, w Pensylwanii. Było to historyczne wydarzenie w dziejach szkolnictwa polonijnego w Stanach Zjednoczonych, ponieważ po raz pierwszy nastąpiło spotkanie nauczycieli z różnych ośrodków polonijnych USA z przedstawicielami szkolnictwa z Anglii i Kanady.

W 1986 roku, od 20 do 28 czerwca odbyło się Sympozjum Naukowe w Orchard Lake, Michigan (Polonijne Zakłady Naukowe). Celem Sympozjum było opracowanie jednolitego programu nauczania dla całego szkolnictwa polonijnego w Stanach Zjednoczonych. W pracy nad programem wzięły udział nauczycielki: Janina Nowak, Zofia Cebula i Janina Igielska.

Drugi Zjazd Nauczycielski odbył się ponownie w Alliance College, Cambridge Springs, PA, od 22 - 25 maja, 1987.

Sympozjum Metodyczne w Polonijnych Zakładach Naukowych w Orchard Lake, Michigan w maju 1989, było okazją do wymiany doświadczeń między nauczycielami trzech ośrodków w Stanach Zjednoczonych: stanów wschodnich, Chicago i Detroit.

Trzeci Zjazd został zorganizowany w Washington D.C. od 22 do 25 maja 1991 z udziałem przedstawicieli Stowarzyszenia Wspólnota Polska z Warszawy oraz Macierzy Szkolnej w Londynie.

Czwarty Zjazd odbył się w Mundelein, koło Chicago od 26 - 29 maja 1995 roku.

Zjazdy Nauczycielskie i Sympozja spełniają wielką rolę w rozwoju oświaty polonijnej - dają pole do wymiany doświadczeń, pozwalają ujednolicić programy nauczania i stosowanie jednakowych podręczników odpowiednich dla szkół polonijnych.

W lipcu 1995, odbyło się pięciodniowe Forum Polonijne w Domu Polonii w Pułtusku zorganizowane przez Stowarzyszenie Wspólnota Polska. Było to pierwsze spotkanie przedstawicieli szkolnictwa polonijnego z różnych kontynentów: Europy, Australii, Afryki, Ameryki Północnej i Południowej. Przedstawicielami Centrali i jednocześnie Szkoły byli Jan Woźniak i Janina Igielska, którzy wygłosili referat na temat "Zarys historyczny i rozwój szkolnictwa polonijnego w Stanach Zjednoczonych" ze szczególnym uwypukleniem roli szkół należących do Centrali.

Dyrekcja i nauczycielstwo szkoły im. Adama Mickiewicza miało znaczny wkład pracy w organizowaniu spotkań oświatowych oraz brało czynny udział w ich programach wygłaszając referaty (Janina Igielska, Janina Nowak, Jan Woźniak, Iwona Cicha), przygotowując lekcje pokazowe (Alicja Jachna, Barbara Chętnik oraz Iwona Cicha), przewodnicząc w sesjach grup klasowych (Janina Nowak, Janina Igielska, Zofia Cebula).

Nauczyciele naszej szkoły są współautorami ramowego programu nauczania dla szkół polonijnych wydanego przez Centralę Polskich Szkół Dokształcających w grudniu 1994 roku (Janina Igielska, Maria Zielińska, Joanna Skibniewska, Anna Fujak, Barbara Chętnik).

WKŁAD RODZICÓW

Doceniając wkład pracy nauczyciela w działalność szkoły należy dostrzec pracę rodziców czyli komitetów rodzicielskich. W każdym dziesięcioleciu doceniano wysiłki grupy osób pracujących z wielkim poświęceniem dla dobra szkoły i umieszczano ich nazwiska w pamiętnikach.

Obecnemu Komitetowi Rodzicielskiemu przewodniczy już drugi rok, Zdzisław Świerad; wiceprzewodniczącym w ubiegłym roku był Edward Małek, w bieżącym roku do współpracy dołączyła się Anna Batchan. Razem z ponad dwudziestoosobowym zespołem wykonują dobrą pracę dla szkoły.

Czterdzieści lat polskiej szkoły im. Adama Mickiewicza to piękny dorobek. W ciągu tego okresu przez progi szkolne przewinęły się setki dzieci, które nauczyły się mówić, czytać i pisać po polsku. Szkoła pomogła swym wychowankom zauważać i doceniać to co piękne, dobre w nich, w świecie i otaczającym ich życiu. Przyczynili się do tego ludzie z wielkimi możliwościami tworzenia i wprowadzania zmian.

Współżycie i współpraca z dziećmi to proces długi i wyczerpujący, wymagający serca, inteligencji i wytrwałości. Nie zawsze udaje się osiągnąć zamierzone cele zgodnie z własnymi oczekiwaniami. Jeśli dzieci i młodzież szkolna zasługują na tysiąc i jedną szansę, to Szkoła Adama Mickiewicza daje im tysiąc i jeszcze dwie. Wyposaża ich bowiem w bezcenne dziedzictwo w taki sposób komunikowania się, z którego będą mogli korzystać do końca swego życia w kontaktach z rodzicami, przyjaciółmi, współpracownikami, a pewnego dnia ze swymi własnymi dziećmi.

WSPÓŁPRACA Z KATOLICKIM UNIWERSYTETEM LUBELSKIM

Od 1989 roku przy Szkole im. Adama Mickiewicza rozpoczęło swą działalność Koło Przyjaciół Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Powstało ono z inicjatywy prof. dra Czesława Blocha, kierownika Katedry Duszpasterstwa i Migracji Polonijnej, przy dużej pomocy i wsparciu ze strony ks. Jana Podgórnego.

Zarząd Koła postawił sobie ambitny plan działania, który miał się opierać na spotkaniach, wieczorkach poetycko-muzycznych, inscenizacjach poezji dziecięcej, z których dochód przeznaczony był na pomoc indywidualnym studentom. Utworzył się zespół osób chętnych do pracy, do którego należały nauczycielki naszej szkoły: Janina Igielska, prezes Koła, Renata Pertkiewicz, Iwona Cicha, Maria Zabawa, Halina Michalska i Joanna Skibniewska.

Wytyczony plan systematycznie realizowano. Przygotowano wiele imprez, na szczególną uwagę zasługują: Pamiętny wrzesień 1939 roku w poezji i pieśni; Boże Narodzenie polską kolędą i poezją sławione; Koło Przyjaciół KUL'u dzieciom; Święty Mikołaj w polskiej tradycji - impreza dla dzieci; Wiosenne niespodzianki - program słowno-muzyczny dla dzieci; Idę ku Tobie... i nie wiem, kędy droga się zatrzyma; według wierszy A. Asnyka, C. Norwida, A. Mickiewicza, J. Kasprowicza, K. Tetmajera, J. Słowackiego.

DZIAŁALNOŚĆ SZKOŁY

Rok szkolny rozpoczyna się bardzo uroczyście. Uczniowie przygotowują ciekawy program artystyczny, w którym popisują się swoimi umiejętnościami recytatorskimi wygłaszając wierszyki o tematyce związanej ze wspomnieniami wakacyjnymi. Zespół taneczny w kolorowych strojach ubarwia program tańcami ludowymi. Sala widowiskowa w tym dniu jest wypełniona gośćmi. Rodzice naszych uczniów wspólnie z nami przeżywają pierwszy dzień nauki.

Dużym wydarzeniem w życiu szkoły jest Parada Pułaskiego organizowana corocznie przez polską grupę etniczną w październiku. Biorą w niej udział nauczyciele, uczniowie z rodzicami oraz członkowie Związku Młodzieży Polskiej.

15 października 1994 roku po raz pierwszy w naszej szkole odbyła się niezwykle miła impreza z okazji Dnia Nauczyciela. Tę miłą niespodziankę przygotowali uczniowie klas siódmych pod patronatem swoich wychowawców, Barbary Chętnik i Anny Fujak.

W bieżącym roku szkolnym uczniowie klas starszych przygotowali z tej samej okazji program artystyczny *Nasze serca naszym nauczycielom.* I tym razem były serdeczne życzenia, czerwone róże i... łzy w oczach nauczycieli. Była to bardzo miła, pełna wzruszeń i wspomnień uroczystość. Autorami jej byli nie tylko uczniowie; to także zasługa pani Anny Fujak i Barbary Chętnik oraz Komitetu Rodzicielskiego na czele z przewodniczącym Zdzisławem Świeradem i wiceprzewodniczącą Anną Batchan.

Doniosłymi momentami w życiu naszej szkoły są różnorodne imprezy artystyczne związane z ważnymi wydarzeniami historycznymi jak: 11 listopada 1918 roku, czy 3 Maja. Obchodzone przez szkołę rocznice nie tylko przypominają o ważnych dla każdego Polaka wydarzeniach historycznych, są również okazją do zaprezentowania przez uczniów swoich artystycznych umiejętności.

Gwiazdka szkolna i Opłatek Nauczycielski Szkoły Mickiewicza. Sobota, 16 grudnia 1995. Polski Dom Cracovia w Wallington, New Jersey

Szopka: Program i dekoracje przygotowały Maria Zielińska i Joanna Skibniewska, nauczycielki klas 6a i 6 b.

Kolędy śpiewa chór uczniów 4 klasy. Przygotowała nauczycielka Alicja Jachna

Po programie "Gwiazdki" — poczęstunek. Nauczycielka i uczniowie pierwszej klasy

Akademie upamiętniające datę 11 listopada 1918 - odzyskanie niepodległości Polski są dla uczniów lekcją historii mówiącą, że Polska po długich latach niewoli wraca do życia, że wróciła na mapę Europy jako kraj wolny.

Nasza szkoła jest miejscem przybliżającym uczniom kraj ojczysty. Tu uczeń od najmłodszych lat zapoznaje się z historią Polski. Obchodzone przez szkołę rocznice 3-Majowe nie tylko przypominają wydarzenia 3 Maja 1791, są również okazją do zaprezentowania umiejętności artystycznych, śpiewu i tańca. Podczas uroczystych akademii uczniowie w pięknych strojach ludowych i historycznych recytują utwory poetyckie mówiące o wielkim wydarzeniu, które stało się narodowym drogowskazem i pozwoliło przetrwać aż do odzyskania niepodległości.

Swoisty charakter mają imprezy kultywujące tradycje ludowe związane z okresem świąt Bożego Narodzenia. Jasełka, Gwiazdki czy Choinki odtwarzają piękne zwyczaje, niepowtarzalne, charakterystyczne dla polskiej grupy etnicznej. Szkoła praktykuje te zwyczaje i utrwala w pamięci uczniów ich odrębność i piękno. Każdego roku uczniowie występują w przedstawieniach świątecznych Gwiazdki, otrzymują od Mikołaja drobne upominki.

Uczniowie naszej szkoły uczestniczą także w wielu imprezach organizowanych przez inne instytucje o charakterze kulturalno-oświatowym. Każdego roku Stowarzyszenie Nauczycieli Polsko-Amerykańskich (Polish-American Teachers Association) organizuje w siedzibie Fundacji Kościuszkowskiej w Nowym Jorku konkurs opowiadania legend polskich związanych z historią i folklorem. Niejednokrotnie uczniowie naszej szkoły zdobyli pierwsze i drugie nagrody i piękne dyplomy.

Maj jest miesiącem bardzo bogatym w imprezy i konkursy. Już drugi roku z rzędu uczniowie mieli okazję uczestnictwa w szkolnym konkursie poprawnej pisowni. Konkurs ten cieszył się dużym zainteresowaniem wśród uczniów i był dla nich wielkim przeżyciem. Uroczyste rozdanie nagród i dyplomów w czasie programu kończącego rok szkolny było dla uczestników i zwycięzców konkursu wielkim wyróżnieniem.

W ubiegłym roku szkolnym 1994-95, w maju został ogłoszony przez Ambasadę Polską w Waszyngtonie konkurs na najlepszy rysunek o tematyce związanej z Krakowem. Również i w tym konkursie prace naszych uczniów zostały wyróżnione. Wyróżnienie otrzymali: Grzegorz Ryzio i Austin Sroka.

Działalność naszej szkoły to nie tylko zajęcia dydaktyczne. Organizowane są wycieczki dla uczniów . Np. w sobotę 6 maja 1994 roku uczniowie klas 7 i 8 uczestniczyli w obchodach Dnia Tadeusza Kościuszki, które odbywały się w West Point.

Miesiąc maj jako Miesiąc Oświaty Polonijnej jest w szczególny sposób obchodzony przez Szkołę im. Adama Mickiewicza. W roku proklamowania Miesiąca przez Zarząd Główny Kongresu Polonii Amerykańskiej , szkoła nasza zainaugurowała to wydarzenie wspaniałą akademią w miejskiej bibliotece im. Juliusza Forstmana w Passaic, NJ.

Każdego roku w maju urządzana jest przez naszą szkołę wystawa szkolnictwa polonijnego w tej samej bibliotece. Wystawa ta udostępniona jest zwiedzającym przez cały maj.

W drugą niedzielę maja przypada święto szkolnictwa polonijnego - Dzień Polskiej Szkoły, organizowany przez Centralę Polskich Szkół Dokształcających w Ameryce. Uroczystość ta odbywa się w Amerykańskiej Częstochowie w Pensylwanii. Szkoła nasza co roku bierze czynny udział w tej pięknej, wielkiej manifestacji wierności kulturze polskiej. Nauczyciele, uczniowie, i ich rodzice uczestniczą w nabożeństwie, a następnie zespół taneczny i recytatorski występuje w programie artystycznym. Piękne dekoracje, często wykonywane są przez nauczycielki naszej szkoły, Joannę Skibniewską i Marię Zielińską.

W naszej szkole bardzo uroczyście kończy się każdy rok szkolny. Występ artystyczny w wykonaniu uczniów to obraz ich całorocznej pracy. Uczniowie popisują się swoimi umiejętnościami wygłaszania okolicznościowych wierszyków; grupa taneczna tańcem w kolorowych strojach ludowych. Wszyscy są uśmiechnięci, radośni, nie tylko z powodu nadchodzących wakacji. Uśmiech na twarzach uczniów to także obraz radości z otrzymanych świadectw z dobrymi ocenami, dyplomów, nagród za ich całoroczną pracę.

Jubileuszowe obchody Polskiej Szkoły im. Adama Mickiewicza w Passaic, New Jersey

W listopadzie 1995 jubileusz 40 - lecia obchodziła Polska Szkoła Dokształcająca imienia Adama Mickiewicza w Passaic, N.J. Jest to jedna z tych placówek oświatowych, której rytm pracy pedagogicznej, dynamika grona pedagogicznego oraz wzorce organizacyjne tworzą trwały model funkcjonowania oświaty w środowiskach polonijnych.

Jubileusz tej szkoły stanowi więc coś więcej, aniżeli tylko odnotowanie jej pracy pedagogicznej dla dobra środowiska polonijnego. Jej dyrektorka, Janina Igielska, jest równocześnie wiceprezesem wykonawczym Centrali Polskich Szkół Dokształcających w Ameryce, skupiającej 37 placówek oświatowych w kilku stanach wschodnich i jest członkiem Komisji Oświatowej Kongresu Polonii Amerykańskiej. Szkoła im. A. Mickiewicza jest ważną placówką pedagogiczną i aktywnie współpracuje z innymi szkołami polonijnymi. Niewątpliwym osiągnięciem szkoły są dwie coroczne imprezy: Dzień Polskiej Szkoły w Amerykańskiej Częstochowie oraz urozmaicone obchody w maju - Miesiącu Oświaty Polonijnej. Obie imprezy popularyzują osiągnięcia oświaty polonijnej w Ameryce.

Obchody 40-lecia zgromadziły liczne grono gości, przyjaciół tej placówki oświatowej. Władze polskie reprezentował konsul Andrzej Kępiński, który w pięknych słowach podziękował gronu pedagogicznemu, dyrekcji oraz rodzicom za podtrzymywanie polskości przez 40 lat.

Kapelan Centrali Polskich Szkół, ks. Bronisław Wielgus, mówił o znaczeniu oświaty polskiej dla budowy środowiska polonijnego w Ameryce oraz przetrwania kościołów i organizacji. Temat ten kontynuował przewodniczący Komisji Oświatowej KPA, dr Edmund Osysko.

W imieniu Centrali Polskich Szkół przemówienie wygłosił prezes Jan Woźniak. Do wzruszających momentów należał występ grupy uczniów tej szkoły pod kierownictwem nauczycielki Anny Fujak.

40 - lecie Szkoły im. Adama Mickiewicza było okazją do oceny i analizy obecnego stanu oświaty wśród Polonii.

J. S.
NOWY DZIENNIK
12 stycznia 1996

Od lewej siedzą: konsul RP w Nowym Jorku, Andrzej Kępiński z małżonką, ks. prałat Jan Podgórny; stoją Janina Igielska i Anna Batchan z Komitetu Rodzicielskiego

Jubileuszowy bankiet 40-lecia

Goście ze szkół: Marii Konopnickiej w Brooklyn, NY i Zjednoczenia Polaków w Ameryce w Perth Amboy, NJ.

Obecne grono nauczycielskie Szkoły im. Mickiewicza. Siedzi Irena Eigierd, nauczycielka w latach założenia szkoły. Obok po lewej stronie Eugenia Jarmoszuk, wieloletnia nauczycielka tej szkoły

Program bankietu prowadziła Barbara Chętnik, nauczycielka 8 klasy

Akademia 11 listopada w Szkole im. A. Mickiewicza

Przemówienie Jana Woźniaka, prezesa Związku Młodzieży Polskiej, organizacji patronującej Szkole im. Adama Mickiewicza w Passaic, N.J. z okazji Jubileuszu 40-lecia Szkoły

Gdyby Szkoła im. Adama Mickiewicza w Passaic prowadziła bez przerwy swoją działalność oświatową, liczyłaby sobie dzisiaj 72 lata.

Po odzyskaniu niepodległości Polski w 1918 roku, sprawa nauczania języka polskiego wśród Polonii amerykańskiej nabrała szczególnego znaczenia.

Rząd polski wysyłał instruktorów oświatowych z poleceniem organizowania ośrodków nauczania języka polskiego. Jednym z nich był prof. Grzegorz Henryk Liwacz. Z jego inicjatywy powstała w Passaic, New Jersey, w 1922 roku Szkoła Wieczorowa dla dorosłych, z której w rok później wyłoniła się Szkoła Wakacyjna dla dzieci a we wrześniu 1924 roku - Polska Szkoła Ludowa im. Adama Mickiewicza. Lekcje odbywały się w soboty od godziny 9 rano do piątej po południu.

W 1939 roku z powodu wojny i ogólnego przygnębienia Polonii po przegranej kampanii wrześniowej oraz utraty suwerenności Polski, szkoła zawiesiła swoją działalność.

W 1955 roku, nowa organizacja, Związek Młodzieży Polskiej, wznowiła działalność oświatową na terenie Passaic i okolicy, powołując do życia polską szkołę jako kontynuację dawnej szkoły im. Adama Mickiewicza.

W ciągu 40 lat wyszła z tej szkoły poważna liczba absolwentów. Wielu z nich zajmuje ważne funkcje w organizacjach polonijnych, w firmach prawniczych, w zawodzie lekarskim czy w przemyśle.

Szkoła współpracuje z Centralą Polskich Szkół Dokształcających w Ameryce - Polonijnym Kuratorium Szkolnym. Bierze czynny udział w każdej dziedzinie działalności Centrali. Trzy osoby z grona nauczycielskiego szkoły piastują funkcje w Zarządzie, nauczycielstwo współpracuje w realizacji różnych programów Centrali; szkoła była gospodarzem kilku konferencji nauczycielskich.

Grono nauczycielskie brało czynny udział w pracy nad uaktualnieniem programów nauczania w 1972 i 1994 roku. Nauczycielstwo licznie uczestniczyło w Zjazdach i Sympozjach Naukowych, ostatnio, w lipcu 1995, w Forum Polonijnym, zorganizowanym przez Wspólnotę Polską w Domu Polonii w Pułtusku.

Dyrektor szkoły, Janina Igielska, reprezentowała Centralę na 17 Walnym Zjeździe Polskiej Macierzy Szkolnej w Londynie, 21 - 23 października 1995.

Szkoła wielokrotnie gościła naukowców z Polski, np. prof. Czesława Blocha, ks. prof. Waleriana Słomkę, prof. Władysława Makarskiego, mgr J. Hałasa - wszyscy z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego; prof. dr. Zygmunta Sibigę z Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie.

Generalny konsul R.P. w Nowym Jorku, Jerzy Surdykowski, odwiedził szkołę, wizytując każdą klasę, 22 lutego 1992 roku. Częstym gościem jest dr Edmund Osysko, przewodniczący Komisji Oświatowej K.P.A.

Szkoła im. Adama Mickiewicza odgrywa ważną rolę w życiu tutejszej Polonii, jest członkiem Centrali Polskich Organizacji, bierze udział w imprezach patriotycznych Centrali, współpracuje z sąsiednimi polskimi szkołami w Passaic, Wallington i Garfield, utrzymuje kontakt z międzynarodową organizacją pomocy młodzieży, The International Optimist Club.

Z okazji Jubileuszu 40 - lecia, jako prezes ZMP i prezes Centrali Polskich Szkół Dokształcających w Ameryce, składam dyrekcji i nauczycielstwu najlepsze życzenia wytrwałości w pracy nad kształceniem i wychowywaniem młodzieży polonijnej w duchu patriotyzmu narodowego.

Dziękuję delegacjom szkół uczestniczących w uroczystości: Szkole im. Marii Konopnickiej z Brooklyn, N.Y. i jej dyrektorowi Janowi Rudzińskiemu; Szkole im. Kazimierza Pułaskiego w Passaic, i jej dyrektorce Katarzynie Jaczak; Szkole im. Zjednoczenia Polaków w Ameryce z Perth Amboy, N.J. i jej dyrektorce Zofii Kamińskiej z małżonkiem; Szkole im. Stanisława Kostki z Walington, N.J. i jej dyrektorce Alicji Sudol oraz dziękuję Alicji Czykier, nauczycielce i prezesce Katolickiego Klubu (sponsorowi szkoły).

Składam podziękowania byłym nauczycielom szkoły im. A. Mickiewicza - Irenie Eigierd, Eugenii Jarmoszuk, Jadwidze Misiuta, Tadeuszowi Pertkiewiczowi, Bronisławowi Stolarzowi, byłemu kierownikowi oraz Marii Stolarz-Harkala.

Wyróżnienie Anety Skibniewskiej przez Passaic Optimist Club

Od lewej: Jan Woźniak, Aneta Skibniewska, Joseph Buga, przewodniczący imprezy

Dnia 30 listopada 1995 roku w lokalu Sevilla Restaurant w Passaic, New Jersey odbyła się uroczystość wręczenia odznaczeń przez Passaic Optimist Club. Wśród 12 kandydatów była Aneta Skibniewska, sponsorowana przez Związek Młodzieży Polskiej w Passaic.

Passaic Optimist Club powstał w 1949 roku i jest częścią międzynarodowej organizacji Optimist International. Celem tej organizacji jest pomoc uczącej się młodzieży. Optimist International zrzesza 300 tysięcy członków w Stanach Zjednoczonych i innych krajach. Aktywni członkowie tej organizacji zajmują ważne stanowiska w życiu społecznym. Wielu z nich otrzymało odznaczenia, a obecnie wspomagają tę organizację.

Anetę Skibniewską zaprezentował Jan Woźniak, prezes Związku Młodzieży Polskiej. W swojej opinii podkreślił jej pilność, postępy w nauce, zaangażowanie i osiągnięcia w sporcie oraz aktywność w klubach szkolnych.

Dyplom uznania wręczył Anecie Wendel Einholz, wiceprzewodniczący uroczystości. W swojej wypowiedzi Aneta podziękowała organizatorom za przyznanie jej odznaczenia, a prezesowi ZMP za wytypowanie jej do odznaczenia. W dalszych słowach podkreśliła znaczenie wartości wiedzy zdobytej w polskiej szkole, do której uczęszczała 9 lat.

Aneta uczęszczała do szkoły baletowej, osiągała sukcesy w konkursach regionalnych i o zasięgu krajowym. Osiągnięcia dawały jej wiele zadowolenia mimo, że zabierały dużo czasu. Zdobytą wytrwałość i dyscyplinę zastosowała w Wallington High School, do której uczęszcza. Jej pilność i odpowiedzialność została nagrodzona odznaczeniem Perfect Attendance Award. W klubach szkolnych udziela się: w akcji niesienia pomocy osobom starszym i w akcji przeciwalkoholowej "Against Drunk Driving". W sporcie osiąga dobre wyniki w biegu, przewodzi grupie jako cheerleader.

Ambicją Anety Skibniewskiej jest zostanie dziennikarzem. Pisanie przez Anetę artykułów do gazety szkolnej jest zaprawą do osiągnięcia wymarzonego zawodu.

W imprezie uczestniczyła Janina Igielska, dyrektorka szkoły im. A. Mickiewicza; matka Anety, Joanna Skibniewska, nauczycielka oraz aktywny członek Optimist Club - mecenas Henryk Walentowicz, absolwent PSD im. A. Mickiewicza.

Jan Woźniak

Od lewej: Joseph Buga, Wendel Einholz, Janina Igielska, Aneta Skibniewska, Jan Woźniak, Joanna Skibniewska, matka Anety; Nicholas Arocha, prezes Optimist Club

Uczniowie szkoły wyróżnieni przez International Optimist Club

Krystyna Kopeć, 1988
Maciej Cybulski, 1989
Janina Ptaszek, 1990
Krzysztof Hałupka, 1991
Dorota Kurdyła, 1992
Łukasz Łojek, 1993
Janina Rzeszutek, 1994
Aneta Skibniewska, 1995

ABSOLWENCI 1985 - 1995

Bladek Krzysztof
Brynczka Barbara
Cybulska Anna
Guzik Józef
Hałupka Danuta
Kasprowicz Jan
Kirsz Angela
Kopeć Robert
Kutarba Małgorzata
Latawiec Lester
Łach Anna
Rzeszutko Helena
Słoma Ryszard
Solka Brygida
Słowakiewicz Barbara
Szetela Tomasz
Trafidło Roman
Wacyk Tanya
Żak Alicja
Oczkowska Ellen
Rębisz Małgorzata
Hyjek Marek
Woś Józef

Bladek Alina
Błażejewicz Marek
Cisowski Krzysztof
Durda Renata
Dzendzera Brygida
Gorzelany Elżbieta
Gorzkowska Magdalena
Guzik Stanisław
Kirsz Eryka
Kopeć Krystyna

Kerdyła Marek
Łach Joanna
Ostros Michał
Papuga Tomasz
Rębisz Renata
Rymut Katarzyna
Rzeszutek Janina
Serafin Agata
Skawiński Michał
Skrzat Barbara
Woś Ryszard

Baran Aneta
Boczniewicz Katarzyna
Bosak Marek
Brynczka Krzysztof
Chudzik Tomasz
Galik Ilona
Greczek Maria
Hałupka Krzysztof
Kaczor Filip
Kalata Franciszek
Kluska Robert
Kopeć Dorota
Kurdyła Dorota
Lementowski Piotr
Maluszczak Danuta
Marcinkowska Monika
Niziołek Katarzyna
Papuga Katarzyna
Piotrowski Wojciech
Skibniewski Artur
Wieczerzyński Robert
Zarębczan Maria

Bednarz Grażyna
Ćwieka Jeffrey
Gołąbek Agnieszka
Greczek Irena
Gruza Piotr
Jastrząb Aneta
Lesiczka Julia
Leszczyńska Agnieszka
Lizurej Sylvia
Marcinkowska Elżbieta
Moskal Stanisław
Nehrebecki Aleksander
Pastuszczak Krystyna
Podczerwińska Janina
Polanowska Joanna
Rodzeń Krzysztof
Rozdeba Suzanne
Sienkiewicz Adrianna
Sienkiewicz Danuta
Tomaszkowicz Jan

Cisek Cyryl
Gujda Tomasz
Jakubik Agnieszka
Kondratowicz Joanna
Lesiak Katarzyna
Łojek Łukasz
Maciąg Aleksandra
Moskal Regina
Pacholec Michelle
Pasek Patrycja
Peć Grzegorz
Pertkiewicz Greta
Potoczak Piotr
Skawiński Andrzej
Skibniewska Aneta
Zielińska Anna
Żak Aleksandra
Żak Krzysztof
Żak Michelle

Boczniewicz Krzysztof
Burghardt Matylda
Czerepak Piotr
Chrząstek Danuta
Dzieło Anna
Kalata Joanna
Maciąg Grzegorz
Makowski Adam
Markowicz Piotr
Michaliszyn Monika
Olik Monika
Pilny Renata
Piotrowski Andrzej
Pszeniczny Melisa
Pszeniczny Samanta
Pyz Klaudia
Rodzeń Henryk
Rybak Marcin
Słowakiewicz Maria
Szetela Dariusz
Wdowiak Ryszard
Bednarz Grażyna
Baranowski Mirosław

Baka Joanna
Bańka Rafał
Cebula Magdalena
Czyżewska Ewa
Dryjańska Karolina
Grel Magdalena
Grel Paweł
Gruca Daniel
Jastrzębska Angela
Kołodziej Alicja
Kutarba Joanna
Makowski Barbara
Nehrebecki Brytania
Rzeszutek Stanisław
Sadowski Robert
Sondej Monika
Wdowiak Paweł
Zarębczan Barbara
Żak Krystyna

Echa Forum Polonijnego

Stany Zjednoczone reprezentowane były przez Centralę w osobach: Jan Woźniak, prezes; Janina Igielska - wiceprezes wykonawczy i Halina Osysko, wizytator szkolny.

Komisję Oświatową reprezentował dr Edmund Osysko. Jego referat znajduje się w GŁOSIE NAUCZYCIELA Nr 1/96.

Dla uzupełnienia wiadomości o Forum przedrukowujemy artykuł p.t. FORUM OŚWIATY POLONIJNEJ, zamieszczony w Gazecie Pułtuskiej, wrzesień 1995, Nr 3.

FORUM OŚWIATY POLONIJNEJ

Niewątpliwym wydarzeniem oświatowym, a być może i politycznym, było Forum Oświaty Polonijnej, zorganizowane przez Wspólnotę Polską w dniach 23 - 27 lipca 1995, w Pułtusku i w Warszawie. Mieszkańcy naszego miasta zapewne dostrzegli zwiększoną obecność gości skupiających się w Domu Polonii. Ponad stuosobową grupę uczestników Forum stanowili polonijni i polscy działacze organizacji oświatowych, nauczyciele - wykładowcy języka polskiego jako obcego, autorzy podręczników i pomocy naukowych do nauki języka polskiego oraz przedstawiciele polskich instytucji i naukowcy zainteresowani problematyką oświaty polskojęzycznej za granicą.

Obrady Forum koncentrowały się wokół tematu "Stan obecny i perspektywy rozwoju oświaty polskojęzycznej w środowiskach polskich i polonijnych na świecie". Przebiegały w trzech sesjach tematycznych, obejmujących następujące zagadnienia:

1. Podręczniki i pomoce dydaktyczne do nauki przedmiotów ojczystych, w tym szczególnie do nauki języka polskiego jako obcego.
2. Koncepcja nauczania języka polskiego

W biurze Polskiej Macierzy Szkolnej: druga od lewej Janina Igielska; trzeci od lewej Ryszard Gabrielczyk, prezes Macierzy oraz pracownicy P.M.S.

jako obcego; innowacyjne programy nauczania przedmiotów ojczystych oraz kształcenie i doskonalenie nauczycieli języka polskiego jako obcego.

3. Organizacja oświaty polskojęzycznej w systemie edukacyjnym kraju osiedlenia; język polski i przedmioty ojczyste na tle regulacji prawnych funkcjonowania szkół etnicznych i porozumień międzynarodowych.

Z satysfakcją informujemy, że na tym Forum wystąpiła z referatem na temat osiągnięć i dalszego rozwoju oświaty polonijnej we wschodnich stanach USA, nasza rodaczka, pani Janina Igielska. Pani Igielska (Makowska) jest absolwentką Państwowego Gimnazjum i Liceum im. Piotra Skargi w Pułtusku z 1946 roku. Po wyemigrowaniu w 1970 roku do USA rozpoczęła intensywną działalność edukacyjną wśród młodej generacji Polonii Amerykańskiej. Od 1979 roku kieruje Polską Szkołą Dokształcającą im. Adama Mickiewicza w Passaic w stanie New Jersey. Jest także wiceprezesem wykonawczym Centrali Polskich Szkół Dokształcających w Ameryce i redaktorem kwartalnika GŁOS NAUCZYCIELA. Bardzo często odwiedza kraj ojczysty i swoje miasto rodzinne - Pułtusk. Sponsorowała kilka pozycji książkowych, wydanych przez Pułtuskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne.

Pobyt Janiny Igielskiej i Jana Woźniaka, prezesa Centrali Polskich Szkół Dokształcających w USA - jako uczestników Forum Oświaty Polonijnej w Pułtusku był wyjątkową okazją do spotkania się z nimi. W gmachu Archiwum państwowego członkowie PTSK i goście polonijni mogli swobodnie porozmawiać o sprawach edukacyjnych Polonii i Polski, o niektórych wydarzeniach społeczno-kulturalnych i o pokonywaniu barier w dalszym rozwoju oświaty polonijnej. Prezes PTSK, dr Janusz Szczepański poinformował o osiągnięciach naszego Stowarzyszenia, a jednocześnie serdecznie podziękował gościom za ich niezmienne zainteresowanie sprawami kraju i Pułtuska oraz za dotychczasowe wsparcie finansowe naszej działalności edytorskiej.

Interesujący artykuł pt. "Polacy za Oceanem" pióra Katarzyny Stareckiej o wizycie Jana Woźniaka ukazał się w INFORMATORZE TYGODNIOWYM SKIERNIEWIC z 18 sierpnia, Nr 32, 1995 roku. Wywiad jest poświęcony działalności polskich szkół należących do Centrali Polskich Dokształcających.

Ks. arcybiskup Szczepan Wesoły wręcza dyplom Janinie Igielskiej

XVII ZJAZD POLSKIEJ MACIERZY SZKOLNEJ

XVII Zjazd Polskiej Macierzy Szkolnej odbył się od 21 do 23 października 1995 roku w Londynie. Centralę reprezentowała Janina Igielska, wiceprezes wykonawczy. W dniu otwarciu Zjazdu przemawiali zaproszeni goście z Londynu, z Polski i z U.S.A. Janina Igielska mówiła na temat warunków pracy polskiego szkolnictwa w Stanach Zjednoczonych będącego pod kuratelą Centrali i perspektyw rozwoju na przyszłość oraz o współpracy Centrali z Polską Macierzą Szkolną. Obecnym był arcybiskup ks. Szczepan Wesoły, z którego rąk Janina Igielska otrzymała dyplom uznania za wieloletnią pracę oświatową i słowa podziękowania za przybycie na Zjazd.

Janina Igielska

LISTOPADOWA ROCZNICA

Poniższe materiały, tematycznie związane z rocznicą powstania niepodległej Polski, zostały nadesłane przez p. Janinę Igielską.

11 listopada 1918

Po ostatnim rozbiorze w 1795 roku Polska zniknęła z mapy Europy. Na 123 lata przestała istnieć jako samodzielne, niepodległe państwo. Przez 123 lata Polacy żyli w ucisku pod zaborami: austriackim, pruskim i rosyjskim. Każdy z zaborców próbował na swój sposób wynarodowić Polaków. Walka o utrzymanie polskości trwała przez wszystkie lata niewoli. W 1914 roku wybuchła pierwsza wojna światowa. Polacy pod zaborami i w krajach, gdzie przebywali, zaczęli organizować oddziały wojskowe, ażeby walczyć, gdzie tylko można, o uwolnienie ojczyzny.

Pod zaborem austriackim powstały **Legiony** pod dowództwem Józefa Piłsudskiego.

W dniu 11 listopada 1918 roku zakończyła się pierwsza wojna światowa. Austria, Prusy i Rosja zostały pokonane i musiały się zgodzić na warunki pokojowe. Jednym z takich warunków było, że Polska musi być niepodległym państwem.

Dzień 11 listopada został ustanowiony jako Święto Niepodległości, które w wolnej Polsce do 1939 roku było bardzo uroczyście obchodzone.

Po drugiej wojnie światowej władze komunistyczne w Polsce zniosły Święto 11 listopada, ale Polacy na emigracji zawsze tę rocznicę obchodzili. Wiele polskich szkół przygotowywało na ten dzień uroczyste akademie.

HISTORYCZNA DEPESZA

Do Pana Prezydenta Stanów Zjednoczonych,
Do Królewskiego Rządu Angielskiego,
Do Królewskiego Rządu Włoskiego,
Do Cesarskiego Rządu Japońskiego,
Do Rządu Rzeczypospolitej Niemieckiej i do Rządów wszystkich państw wojujących i neutralnych.

Jako wódz naczelny Armii Polskiej, pragnę notyfikować rządom i narodom wojującym i neutralnym istnienie Państwa Polskiego Niepodległego, obejmującego wszystkie ziemie zjednoczonej Polski.

Sytuacja polityczna w Polsce i jarzmo okupacji nie pozwoliły dotychczas Narodowi Polskiemu wypowiedzieć się swobodnie o swym losie. Dzięki zmianom, które nastąpiły wskutek świetnych zwycięstw armii sprzymierzonych — wznowienie niepodległości Polski staje się odtąd aktem dokonanym.
Państwo Polskie powstaje z woli całego narodu i opiera się na podstawach demokratycznych. Rząd Polski zastąpi panowanie przemocy, która przez 140 lat ciążyła nad losami Polski — przez ustrój zbudowany na porządku i sprawiedliwości. Opierając się na Armii Polskiej pod moją komendą, mam nadzieję, że odtąd żadna armia obca nie wkroczy do Polski, nim nie wyrazimy w tej sprawie formalnej woli naszej. Jestem przekonany, że potężne demokracje Zachodu udzielą swej pomocy i braterskiego poparcia Polskiej Rzeczypospolitej Odrodzonej i Niepodległej.

16 listopada 1918 r.
Wódz Naczelny Piłsudski

WSTAŃ, POLSKO MOJA

Wstań, Polsko moja!
Uderz w czyn!
Idź znów przebojem w bój szalony!
Już płonie lont podziemnych min -
Krwawą godzinę biły dzwony -
Zerwane pęta - Uderz w czyn!

Wstań, Polsko moja!
Strząśnij proch!
Żałosne marzeń ucisz łkania!
Za Tobą zimny smutków loch -
Przed Tobą świty zmartwychwstania!
Z anielskich skrzydeł strząśnij proch!

Wstań, Polsko moja!
W ogniach zórz
Nowe się szlaki krwawią Tobie!
O, lżej Ci będzie w gromach burz
Niźli w zawiędłych wspomnień grobie —

Wstań, Polsko moja, w blaskach zórz!

Lwów, 1914 r.

POLEGŁYM

Położyłeś ich, Panie
jednakowym rzędem.
Jak miecze opuszczone
i złożone tarcze.
Lecz oni razem z nami
na twój sąd przybędą.
I jednakowo wraz z nami
przed Tobą zaświadczą.
O spraw, niech spoczywają
bez wspomnień i tęsknot.
Niech od nowa skończonych mąk
nie wspomni żaden.
Nędza ich przed Chrystusem
- bogatsza od szczęścia,
A śmierć u czoła
- wspanialsza niż diadem.

Autor nieznany

JEDNA JEST POLSKA

Jedna jest Polska, jak Bóg jeden w niebie.
Wszystkie me siły jej składam w ofierze.
Na całe życie, które wziąłem z Ciebie,
Cały do Ciebie, Ojczyzno należę!

Twych wielkich mężów, przykład doskonały,
Twych bohaterów wielbię święte kości,
Wierzę w Twą przyszłość pełną wielkiej chwały,
Potęgi, dobra i sprawiedliwości!

Wiem, że nie ucisk i chciwe podboje,
Lecz wolność ludów szła pod Twoim znakiem,
Że nie ma dziejów piękniejszych niż Twoje,
I większej chluby, niźli być Polakiem!

Jestem jak żołnierz na wszystko gotowy!
I jak w Ojczyźnie, tak i w obcym kraju,
Czuwam i strzegę skarbu polskiej mowy,
Polskiego ducha, polskiego zwyczaju!!

Z narodem polskim, na zawsze związany,
O każdej chwili, to samo z nim czuję,
Do wspólnej, wielkiej przyszłości wezwany,
Wszystkim Polakom, braterstwo ślubuję!!

***

IDZIEMY W BÓJ...

1. W słońcu się skrzy bagnetów stal
Dokąd żołnierze idziecie?
Ku wolnej Polsce w jasną dal
Sławić Twe imię po świecie!

Refren: Idziemy w bój niech zadrży wróg,
Idziemy w bój, by spłacić dług,
Idziemy w bój mścić się i bić
Idziemy w bój, by wolnym być!

2. W granice nasze wdarł się wróg,
Chciałby nas zakuć w kajdany,
Twierdzą nam będzie każdy próg,
Wolni, niewoli nie znamy!

Refren: Idziemy w bój...

3. Strzelcy karpaccy gotujcie broń,
Już zemsty bliska godzina,
Niech pozna wróg karzącą dłoń,
Nic nas na drodze nie wstrzyma!

Refren: Idziemy w bój ...

A. K. 6 lutego, 1990

***

Ludwik Wiszniewski

11 LISTOPADA

Dzisiaj wielka jest rocznica -
jedenasty listopada!...
Tym, co zmarli za Ojczyznę,
hołd wdzięczności Polska składa.

Przystrojony portret "Dziadka",
wzdłuż ram spływa czarna wstęga ...
Odszedł od nas wódz w zaświaty -
ból do głębi serca sięga.

Żył dla Polski, walczył za nią,
na bój krwawy wiódł legiony,
siał i orał dla Ojczyzny —
my zbieramy dzisiaj plony.

Żołnierzyków mamy dzielnych,
bacznie strzegą granic kraju —
od nas tylko dziś zależy,
aby było nam jak w raju.

Więc o przyszłość walczmy społem,
pod sztandarem z Orłem Białym,
tylko pracą i nauką
przysporzymy Polsce chwały.

wiersz z "Płomyka" z 1936 r.

POLSKIE DZIECKO - MARSZAŁKOWI

Ja jestem tylko dziecko małe
I nie wiem tego co wy wiecie.
Ale pamiętam, że Marszałek
Serdecznie kochał polskie dzieci.

Więc polskie dziecko Mu przyrzeka
Za serce ludziom sercem płacić
Strzec wiernie skarbu polskiej mowy
Zdobyczy przodków nie utracić.

***

O PANIE MARSZAŁKU

O Marszałku Piłsudski,
O daleki cieniu,
Błękitny, nieuchwytny,
Przeinaczony we wspomnieniu -

Szukało Cię radio po nocach
Na odsiecz ginącej Warszawie
A Tyś się nad mapą nie schylał
W tej najcięższej, najsroższej przeprawie.
Wołały Cię krzyki werblów
Milknących już rozpaczliwych.
A Tyś miecza nie dobył,
Konia nie dosiadł.
Nie było Cię pośród żywych.

Oto ślub nasz, Panie Marszałku,
Dziś rozbitki miotani przez fale -
Jutro będziemy wielcy -
Albo nie będzie nas wcale!

Albo stanie na gruzach Warszawy
Pomnik sławny, łuk zwycięstwa promienny,
Albo niech zatkną tam krzyż
Na grób.
Ale krzyż bezimienny.

Ażeby się nie dowiedział
Do końca świata wzrok ludzki,
że tu leży naród, którego wodzem,
Napróżno -
Był Józef Piłsudski.

ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI

MONTAŻ SŁOWNO-MUZYCZNY

(Montaż słowno-muzyczny został opracowany przez nauczycieli PSD im. Adama Mickiewicza w Passaic, New Jersey. Nuty pochodzą z "The Polish Songbook" wydanego przez Hippocrene Books, w Nowym Jorku).

OSOBY:

Narrator
Uczeń I - kosynier Kościuszki
Uczeń II
Uczeń III
Uczeń IV - powstaniec z 1890
Uczeń V
Uczeń VI - powstaniec z 1863
Uczeń VII
Uczeń VIII - żołnierz z 1914 r,
Uczeń IX - ułan z czasów I wojny światowej
Uczeń X
Uczeń XI
Uczeń XII - legionista J. Piłsudskiego
Uczeń XIII
oraz dziewięciu uczniów z napisami: 1772, 1793, 1794, 1795, 1830, 1863, 1901, 1914, 1918.

Narrator:

Obchodzimy dziś niezwykłą uroczystość. W 1918 roku Polska po 123 latach niewoli wyzwoliła się spod jarzma zaborców: Rosji, Prus i Austrii. Przez ponad wiek kraj nie istniał na mapie. Żył jednak naród i jego kultura. Obejrzymy dziś wspólnie co się działo na terenie Polski w ciągu tych 123 lat niewoli.

Wchodzą trzej uczniowie z datami: 1772, 1793, 1795

Te trzy daty rozpoczęły tragedię naszego narodu - trzy rozbiory dokonane przez Rosję, Prusy i Austrię.

Wchodzi uczeń z datą 1794

W 1794 roku próbowano jeszcze pod wodzą Tadeusza Kościuszki zażegnać ostatni rozbiór, lecz próba była daremna.

Uczeń I:

Bartoszu, Bartoszu, oj nie traćwa nadziei:
Bóg pobłogosławi, Ojczyznę nam zbawi!

Oj, ostre! Oj, ostre, ostre kosy nasze,
Wystarczą na krótkie moskiewskie pałasze.

Uczeń II:

Narodzie! niegdyś wielki, dziś w smutnej kolei
Wyzuty z sił, bogactwa, sławy i nadziei,
Co niegdyś mocą, miecza i nauk wyborem
Postronnych byłeś dziwem, pogromem i wzorem!
Dziś pod jarzmem zhańbienia, klęsków i niewoli
Durnych jesteś igrzyskiem i pastwą swawoli.
Ty, coś z orężem obce przemierzał narody,
Patrz, co z tobą zrobiły domowe niezgody!

Uczeń III:

Ojczyzno moja, na końcuś upadła!
Zamożna kiedyś i w sławę, i w siłę!
Ta, co od morza aż do morza władła,
Kawałka ziemi nie ma na mogiłę!

Narrator:

Naród nie ugiął się jednak. Wielu było takich, którzy przygotowywali naród do walki.

Wszyscy:

Jeszcze Polska nie umarła, kiedy my żyjemy?
Co nam obca moc wydarła, szablą odbijemy.

Głośne dźwięki "Warszawianki" (1831 r.)

Narrator:

Nadszedł pamiętny rok 1830

Wchodzi uczeń z datą 1830

30 listopada młodzi żołnierze ze Szkoły Podchorążych w Warszawie pod wodzą Piotra Wysockiego chwycili za broń i wyruszyli przeciwko wojskom rosyjskim. Tak rozpoczęło się powstanie listopadowe.

Wchodzi data 1863. Głośne dźwięki pieśni z 1863 roku "Marsz Strzelców"

Narrator:

Kolejny zryw Polaków to powstanie styczniowe. Kolejna próba, by uczynić kraj wolnym. Niestety próba zakończyła się klęską.

Uczeń VI:

Hej, strzelcy wraz, nad nami Orzeł Biały
a przeciw nam śmiertelny stoi wróg.
Wnet z naszych strzelb piorunem
zagrzmią strzały
a lotem kul kieruje zbawca Bóg!

Głośne dźwięki "Roty" Marii Konopnickiej, potem wyciszenie

Narrator:

Wchodzi uczeń z datą 1901

Teraz zaborcy z wielką siłą zaczęli kraj germanizować i rusyfikować. Język niemiecki wprowadzono w szkołach, w tym języku uczono nawet religii. Do historii przeszedł strajk dzieci we Wrześni w 1901 roku, które nie chciały uczyć się po niemiecku. To była ich walka z zaborcą.

Uczeń VII:

Tam od Gniezna i od Warty
Biją głosy w świat otwarty.
Biją głosy, ziemia jęczy:
- Prusak dzieci polskie męczy!

Za ten pacierz w własnej mowie,
Co ją zdali nam ojcowie,
Co go nas uczyły matki,
- Prusak męczy polskie dziatki!

Wstał na gnieździe Orzeł Biały,
Pióra mu się w blask rozwiały...
Gdzieś do Boga z skargą leci...
- Prusak męczy polskie dzieci!

Zbudziły się prochy Piasta,
Wstał król, berło mu urasta,
Skroń w koronie jaśniej świeci,
Bronić idzie polskie dzieci...

Zwołajcie mi moje rady,
Niechaj śpieszą do gromady!
Zwołajcie mi moich kmieci...
- Prusak męczy polskie dzieci.

Wszyscy śpiewają "Rotę"

Nie rzucim ziemi, skąd nasz ród.
Nie damy pogrześć mowy,
Polski my naród, polski lud,
Królewski szczep piastowy,
Nie damy, by nas gnębił wróg.
- Tak nam dopomóż Bóg!
- Tak nam dopomóż Bóg!

Do krwi ostatniej kropli z żył
Bronić będziemy ducha,
Aż się rozpadnie w proch i pył
Krzyżacka zawierucha.
Twierdzą nam będzie każdy próg.
- Tak nam dopomóż Bóg!
- Tak nam dopomóż Bóg!

Głośne dźwięki piosenki "Wojenko, wojenko"
Wchodzi uczeń z datą 1914

Narrator:

w tle melodia "Wojenko, wojenko"

Wybuchła pierwsza wojna światowa, oczekiwana w Polsce od dawna. Pięć wielkich mocarstw europejskich gotowało swój oręż do walki, a wśród nich zaborcy Polski, których święte Przymierze stało się zgubą nie tylko dla Polski ale i dla sprawy wolności w Europie. Te trzy mocarstwa, które pilnowały wspólnie głazu nad grobem Polski, stanęły teraz po dwóch stronach barykady. Dzień 1 sierpnia 1914 roku stał się wstępem do straszliwego kataklizmu, wstrząsnął światem. Polsce przyniósł wolność, ale okupioną krwią wielu rodaków wcielonych do armii rosyjskiej, pruskiej, i austriackiej.

Uczeń VIII: *przy akompaniamencie "Wojenko, wojenko"*

Synkowie moi, poszedłem w bój,
Jako wasz dziadek, a ojciec mój -
Jak ojca ojciec i ojca dziad,
Co z Legionami przemierzył świat,
Szukając drogi przez krew i blizny
Do naszej wolnej Ojczyzny.

Synkowie moi, a da nam Bóg
Że spadną wreszcie kajdany z nóg,
I nim wy męskich dojdziecie sił,
Jawą się stanie, co pradziad śnił,
Szczęściem zakwitnie krwią wieków żyzny
Łan naszej wolnej Ojczyzny.

Synkowie moi, lecz gdyby Pan
Nie dał zejść zorzy z krwi naszych ran
To jeszcze w waszej piersi jest krew
Na nowy świętej Wolności śpiew.
I wy pójdziecie, pomni spuścizny,
Na bój dla naszej Ojczyzny.

Śpiew "Wojenko, wojenko"

Wojenko, wojenko, cóżeś ty za pani,
że za tobą idą, że za tobą idą
chłopcy malowani?

Chłopcy malowani, sami wybierani,
Wojenko, wojenko, wojenko, wojenko,
cóżeś ty za pani?

Na wojence ładnie, kto Boga uprosi.
żołnierze strzelają, żołnierze strzelają,
Pan Bóg kule nosi.

Śpiew "Szara piechota"

Nie noszą lampasów, lecz szary ich strój,
Nie noszą ni srebra, ni złota.
Lecz w pierwszym szeregu podąża na bój,
Piechota, ta szara piechota.

Refren: Maszerują strzelcy, maszerują
Karabiny błyszczą, szary strój.
A przed nimi drzewa salutują
Bo za naszą Polskę idą w bój.

I idą, a w słońcu kołysze się stal,
Dziewczęta zerkają zza płota.
A oczy ich dumnie utkwione są w dal;
Piechota, ta szara piechota.

Refren: Maszerują strzelcy.....

Uczeń IX:

w tle melodia "Ułani, ułani"

Rży koniczek mój bułany,
Czas już na mnie czas.
Matko, ojcze mój kochany,
żegnam, żegnam was.

Z dala słyszę trąb hałasy,
Dobosz w bęben grzmi;
Rzucam, rzucam słodkie czasy
Błogosławcie mi.

Hej luzaku, konia podaj.
No, nie płaczcie już.
Raczej, matko męstwa dodaj,
Krzyżyk na mnie włóż.

Cóżby życie warte było,
Gdybym gnuśnie zgasł?
Dosyć, dosyć się marzyło
Teraz nie ten czas.

Słyszeliście, grzmią armaty,
Rozpoczął się bój.
Żegnaj łąko, drzewa, chaty,
Dalej koniu mój.

Więc koniku mój bułany
Ruszaj, czas już czas.
Matko, ojcze mój kochany,
żegnam, żegnam was.

Śpiew: "O mój rozmarynie"

O mój rozmarynie rozwijaj się (bis)
Pójdę do dziewczyny, pójdę do jedynej,
Zapytam się.

A jak mi odpowie - nie kocham cię, (bis)
Ułani werbują, strzelcy maszerują,
zaciągnę się.

Dadzą mi konika cisawego (bis)
I ostrą szabelkę i ostrą szabelkę
Do boku mego.

Dadzą mi kabacik z wyłogami (bis)
I wysokie buty i wysokie buty
Z ostrogami.

Wychodzi uczeń z datą 1918, specjalnie wyeksponowaną. W tym samym czasie słychać melodię refrenu pieśni "My, Pierwsza Brygada..."

Narrator:

Rok 1918 - wielka radość. Koniec wojny. 11 listopada Polska odzyskuje niepodległość. Ostatnie walki to powstanie wielkopolskie.

Uczeń X:

recytacja, w tle melodia refrenu "My Pierwsza..."

Naprzód, poznański pułku pierwszy.
Błyszczący pałasz ściśnij w pięść.
Idź przez grad kul na bój najszczerszy,
Poznańskiej ziemi wolność nieść.
Pierzchnie przed nami Niemców rój.
Wszak my za wolność idziem w bój.
I dopomoże ojców Bóg
Wroga za Polski wygnać próg.
Dalej, kto Polak, chwytaj za broń.
Dalej, kto Polak, na koń na koń.

Śpiew refrenu "My Pierwsza Brygada..."

My, Pierwsza Brygada
Strzelecka gromada,
Na stos rzuciliśmy
Nasz życia los,
Na stos, na stos.

Muzykę słychać dalej, wszyscy rozstępują się odsłaniając dekorację - Polskę w kajdanach. Oczy wszystkich zwrócone w tym kierunku.
Podchodzą dwaj uczniowie (kosynier i żołnierz z 1914 roku) i zrywają łańcuch.

Uczeń XI:

Polsko, nie jesteś ty już niewolnicą.
Łańcuch twych kajdan stał się tym łańcuchem,
Na którym z lochu, co był twą stolicą
Lat sto, swym własnym dźwignęłaś się duchem.

Śpiew: "My Pierwsza Brygada..."

My Pierwsza Brygada,
Strzelecka gromada,
Na stos rzuciliśmy
Nasz życia los,
Na stos, na stos.

Uczeń XII:

Recytacja strof pieśni "My, Pierwsza Brygada" przy dźwiękach melodii refrenu.

Legiony - to żołnierska nuta,
Legiony - to ofiarny stos,
Legiony - to rycerska buta,
Legiony - to straceńców los.

Śpiew: "My Pierwsza Brygada..."

Uczeń XII:

Mówili, żeśmy stumanieni,
Nie wierząc nam, że chcieć - to móc,
Lelińmy krew osamotnieni,
A z nami był nasz drogi Wódz.

Śpiew refrenu: "My Pierwsza Brygada..."

Wszyscy rozstępują się ponownie, następuje zupełna cisza, cichnie fortepian.

Uczeń XIII:

Ziemio ojczysta, ziemio jasna,
Nie będę powalonym drzewem.
Codziennie mocniej w ciebie wrastam.

Zakończenie.

Śpiew: "Myśmy przyszłością narodu..."

Orlęta Lwowskie

WARSZAWIANKA

słowa: Casimir François Delavigne
przekład: Karol Sienkiewicz

muzyka: Karol Kurpiński

Energicznie

f

O - to dziś dzień krwi i chwa- ły, o - by

dniem wskrze-sze — nia był! W tę - czę Fran-ków O - rzeł

Bia - ły pa-trząc, lot swój w nie — bo wzbił, słoń - cem

lip - ca pod - nie - ca - ny wo - ła do nas z gór-nych

stron: „Pow-stań Pol-sko, zrzuć kaj-da - ny! Dziś twój

try - umf al — bo zgon!" Hej, kto Po - lak, na ba -

gne - ty! Żyj, swo - bo - do, Pol — sko żyj! Ta-kim

ha-słem cnej pod - nie - ty trą - bo na - sza wro — gom

grzmij! Trą - bo na - sza wro — gom grzmij!

O Francuzi! Czyż bez ceny
rany nasze dla was są?
Spod Marengo, Wagram, Jeny,
Drezna, Lipska, Waterloo?
Świat was zdradzał, my dotrwali,
śmierć czy tryumf, my — gdzie wy!
Bracia! My wam krew dawali,
dziś my dla was nic — prócz łzy?

Hej, kto Polak...

Grzmijcie, bębny, ryczcie, działa,
dalej, dzieci, w gęsty szyk!
Wiedzie hufce wolność, chwała,
tryumf błyska w ostrzu pik!
Leć, nasz Orle, w górnym pędzie,
sławie, Polsce, światu służ!
Kto przeżyje wolnym będzie,
kto umiera wolnym już!

Hej, kto Polak...

MARSZ STRZELCÓW

słowa i muzyka: Władysław Ludwik Anczyc

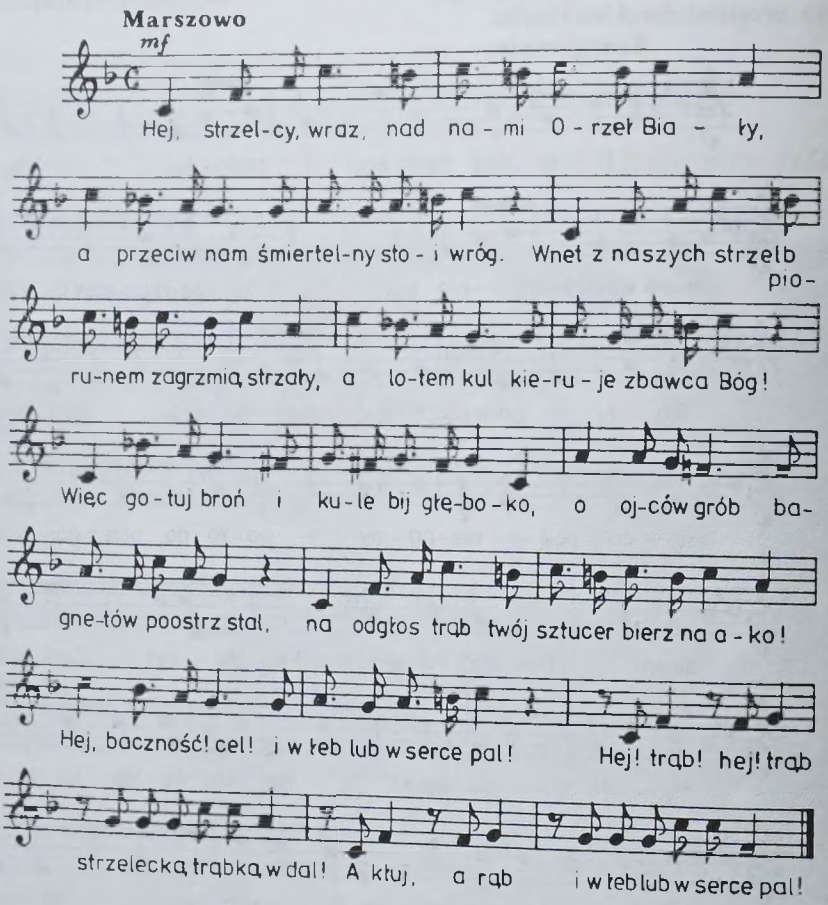

Graj, trąbko, graj, jak grałaś przez wiek cały
do marszu tym, co szli do Polski bram.
Słysz, bracie słysz, minionych lat sygnały,
sztafety znak z kolei dają nam.

Więc gotuj broń...

Bagnetów szturm wolności zdobył szaniec,
zwyciężył duch mężnością rąk i nóg,
lecz biada, aby zwijać straż u granic,
gdy na przedpolach czyha zdrajca wróg.

Więc gotuj broń...

Bałtyku szum, że nasza sprawa święta,
od wieków huczy aż po Karpat wał!
Na bój zaprawia orzeł swe orlęta,
by porwać je na pierwszy odgłos dział!

Więc gotuj broń...

ROTA

słowa: Maria Konopnicka muzyka: Feliks Nowowiejski

Uroczyście

f

Nie rzucim zie-mi, skąd nasz ród, nie da-my po-grześć

mo - wy: pol-ski my na-ród, pol-ski lud, królewski szczep Pia-

sto - wy! Nie da-my, by nas gnę - bił wróg!

ff

Tak nam dopo-móż Bóg! Tak nam do - po - móż Bóg!

Nie rzucim ziemi skąd nasz ród
nie damy pogrześć mowy.
Polski my naród, polski lud,
królewski szczep piastowy.
Nie damy by nas gnębił wróg,
tak nam dopomóż Bóg! (bis)

Do krwi ostatniej kropli z żył
bronić będziemy ducha,
aż się rozpadnie w proch i pył
krzyżacka zawierucha.
Twierdzą nam będzie każdy próg
tak nam dopomóż Bóg! (bis)

Nie będzie Niemiec pluł nam w twarz,
ni dzieci nam germanił
orężny stanie hufiec nasz,
Duch będzie nam hetmanił
Pójdziem, gdy zabrzmi złoty róg —
tak nam dopomóż Bóg? (bis)

WOJENKO, WOJENKO

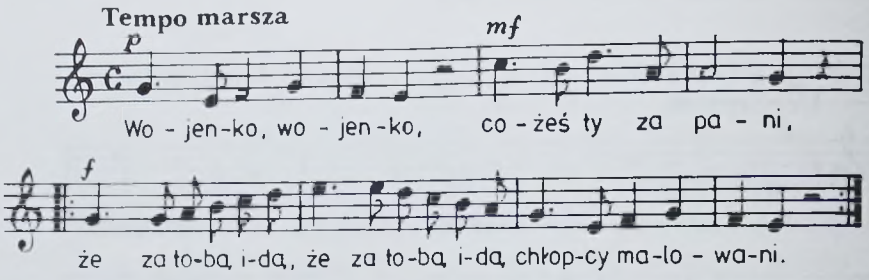

Wojenko, wojenko, cóżeś ty za pani,
że za tobą idą, że za tobą idą
chłopcy malowani?

Chłopcy malowani, sami wybierani,
wojenko, wojenko, wojenko, wojenko,
cóżeś ty za pani?

Na wojence ładnie, kto Boga uprosi,
żołnierze strzelają, żołnierze strzelają,
Pan Bóg kule nosi.

Lecą kule, lecą, lecą kule żwawo,
która cię dogoni, która cię dogoni,
to zapłacisz krwawo.

Wojenko, wojenko, cóżeś tak szalona,
kogo ty pokochasz, kogo ty pokochasz,
jeśli nie leguna.

Wojenko, wojenko, co za moc jest w tobie,
kogo ty pokochasz, kogo ty pokochasz,
w zimnym leży grobie.

(wersja skrócona)

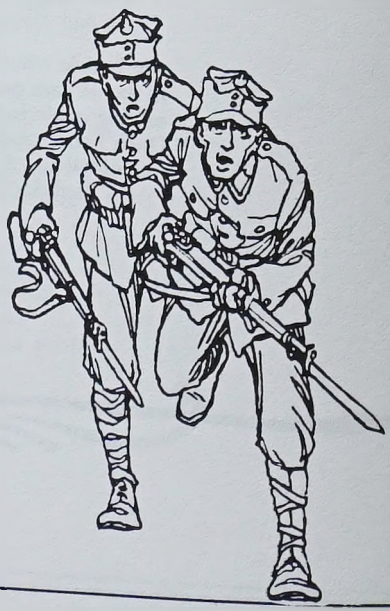

SZARA PIECHOTA

słowa i muzyka: Leon Łuskino

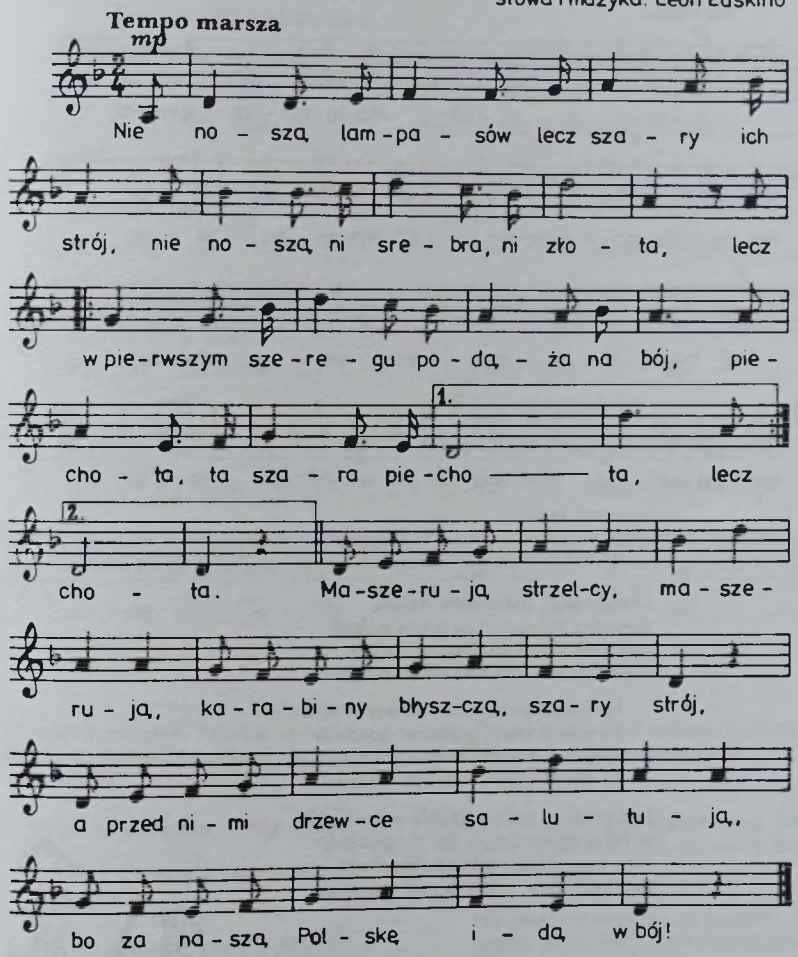

Idą, a w słońcu kołysze się stal,
dziewczęta zerkają zza płota,
a oczy ich dumnie utkwione są w dal,
piechota, ta szara piechota.] (bis)

Maszerują strzelcy, maszerują...

Nie grają im surmy, nie huczy im róg,
a śmierć im pod stopy się miota,
lecz w pierwszym szeregu podąża na bój,
piechota, ta szara piechota] (bis)

Maszerują strzelcy, maszerują...

UŁANI, UŁANI

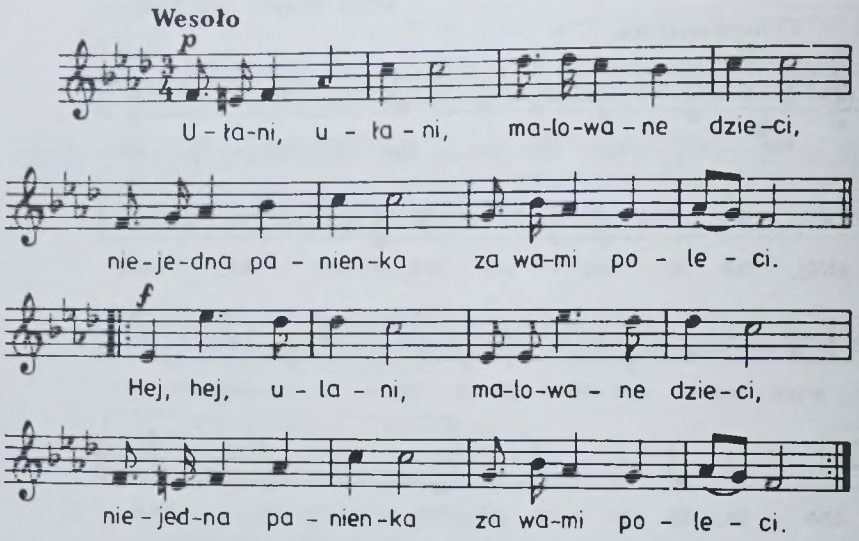

Ułani, ułani, malowane dzieci,
niejedna panienka za wami poleci.
Hej, hej, ułani, malowane dzieci,
niejedna panienka za wami poleci.

Niejedna panienka i niejedna wdowa,
za wami, ułani, polecieć gotowa.
Hej, hej, ułani, i niejedna wdowa,
za wami, ułani, polecieć gotowa.

Jedzie ułan, jedzie, szablą pobrzękuje,
uciekaj dziewczyno, bo cię pocałuje.
Hej, hej, ułani, szablą pobrzękuje,
uciekaj dziewczyno, bo cię pocałuje.

O MÓJ ROZMARYNIE

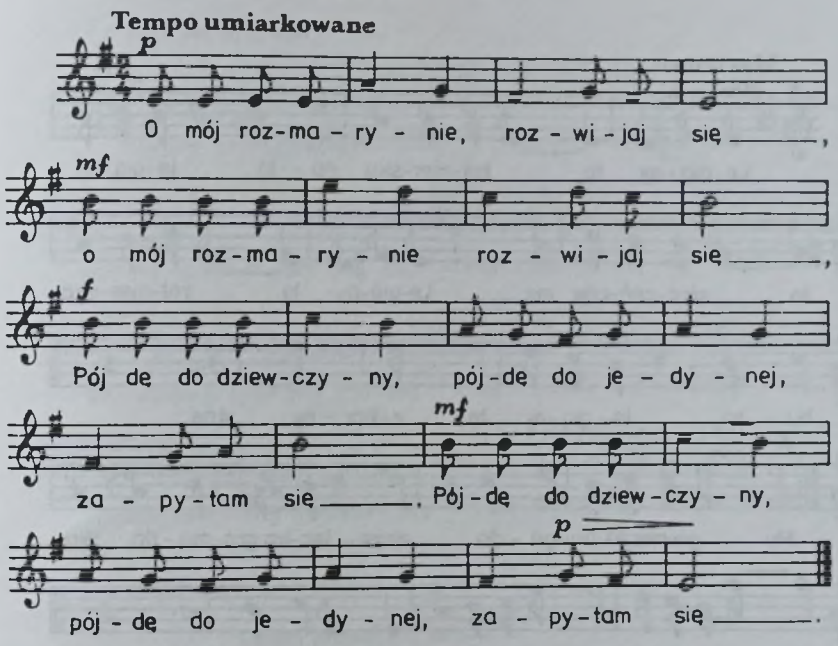

O mój rozmarynie, rozwijaj się! (bis)
Pójdę do dziewczyny, pójdę do jedynej,
zapytam się.

A jak mi odpowie: — Nie wydam się, (bis)
strzelcy maszerują, ułani werbują,
zaciągnę się.

Dadzą mi konika cisawego, (bis)
i ostrą szabeikę, i ostrą szabelkę
do boku mego.

Dadzą mi buciki z ostrogami, (bis)
i siwy kabacik, i siwy kabacik
z wyłogami.

Dadzą mi manierkę z gorzałczyną, (bis)
ażebym nie tęsknił, ażebym nie tęsknił
za dziewczyną.

Pójdziemy z okopów na bagnety, (bis)
bagnet mnie ukłuje, śmierć mnie pocałuje
ale nie ty!

MY PIERWSZA BRYGADA

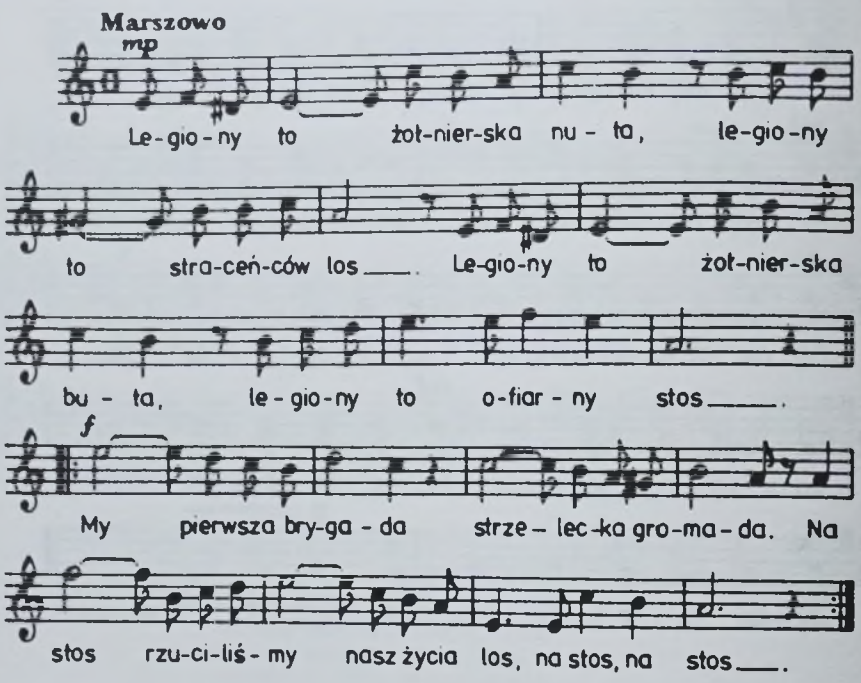

Legiony to żołnierska nuta,
legiony to straceńców los.
Legiony to żołnierska buta,
legiony to ofiarny stos.

My pierwsza brygada
strzelecka gromada.
Na stos rzuciliśmy
nasz życia los,
na stos, na stos!

O, ileż mąk, ileż cierpienia,
a ileż krwi, wylanych łez,
pomimo to nie ma zwątpienia,
dodawał sił wędrówki kres.

My pierwsza brygada...

(wersja skrócona)

MYŚMY PRZYSZŁOŚCIĄ NARODU

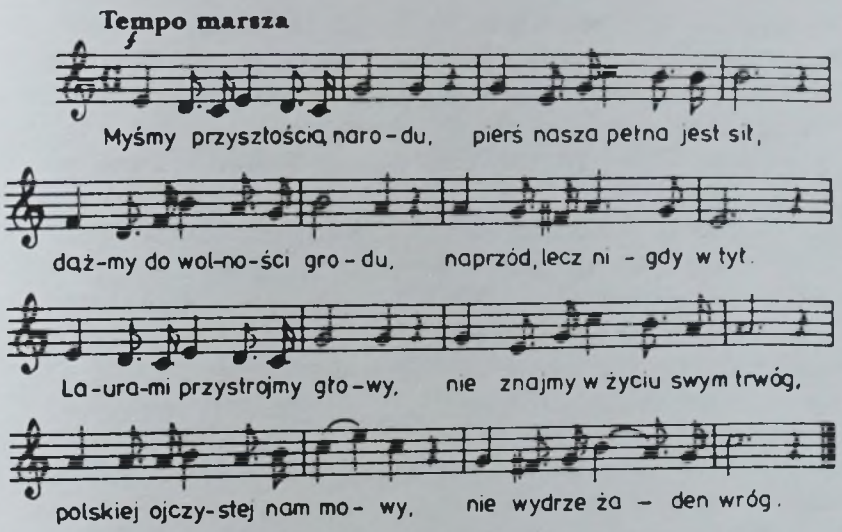

Myśmy przyszłością narodu,
pierś nasza pełna jest sił,
dążymy do wolności grodu,
naprzód, lecz nigdy w tył.

Laurami przystrojmy głowy,
nie znajmy w życiu swym trwóg,
polskiej ojczystej nam mowy,
nie wydrze żaden wróg.

Dobądźmy skrzydła sokole,
nauce poświęćmy czas, (poświęćmy czas)
a światło zdobyte w szkole,
nieśmy do ludu mas (do ludu mas)

Laurami...

Choć w kraju burze, zawieje,
choć gromy huczą wśród burz, (pośród burz),
u nas nie zgasły nadzieje,
choć ból się wżarł do dusz, (do naszych dusz).

Laurami...

Uroczystość ślubowania uczniów klas pierwszych w Polskiej Szkole Sobotniej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Niles, Illinois

Ślubowanie uczniów klas pierwszych w Polskiej Szkole Sobotniej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Niles, stało się już tradycją. Podobnie jak wiele imprez towarzyszących wychowaniu i nauczaniu weszło na stałe do kalendarza szkolnego.

Przy okazji należy wspomnieć, że nauczycielki naszej szkoły, już na pierwszej konferencji organizacyjnej, oprócz obowiązków wynikających z realizacji programu nauczania, czynią imienne zobowiązania przygotowywania uroczystości szkolnych. Program każdej uroczystości jest przemyślany, konsultowany, wygładzany tak, że nie może być mowy o niedomówieniach lub braku organizacji podczas trwania imprezy. Jest to niezwykle ważny element łączący nie tylko nauczycieli, ale uczniów i rodziców.

Przygotowania do tegorocznej uroczystości ślubowania rozpoczęły się już w pierwszą sobotę nauki w szkole. Nauka wierszy i piosenek towarzyszyła normalnym zajęciom szkolnym.

Oto przykłady:

Zapoznanie z Elementarzem - piosenka "Dostał Jacek Elementarz";

Wprowadzenie głosek i ich znaków **a, s** - wiersz "As";

Wprowadzenie głoski **l** - Wiersze: "Liski", "Żegnaj laleczko".

Na każdej lekcji przy różnych okazjach mówimy dzieciom o celu i sensie uczenia się w polskiej szkole. Dzieci poznają symbole narodowe, polskie tradycje i kulturę. W związku z tym uczymy wierszy: "Kto ty jesteś", "Flaga", "Biały orzeł", piosenki - np. "Nasze polskie ABC"

W tym roku czas ślubowania zbiegł się z terminem ogłoszenia wyników szkolnego konkursu recytatorskiego. Była więc okazja, aby laureaci klas młodszych zaprezentowali swoje umiejętności, a przy okazji wzięli czynny udział w uroczystości.

Nie bez znaczenia jest fakt, że dzieci po raz pierwszy mogły się "pokazać" w szerokim gronie starszych kolegów i koleżanek, rodziców, nauczycieli. To daje im poczucie pewności, poznania własnych możliwości, zachęca do odwagi w podejmowaniu zadań związanych z nauką mówienia, czytania, pisania.

Wreszcie poprzez tę formę pracy rodzą się więzi koleżeńskie, budzą uczucia i potrzeby estetyczne, przeżycia, które wiążą dzieci i ich rodziców ze szkołą, jej dobrymi tradycjami przeniesionymi z Polski na grunt polskiej szkoły w Ameryce.

Przebieg uroczystości

Na tle odpowiedniej dekoracji w półkolu stanęły dzieci z kl 1a - 20 osób, z kl 1b - 15 osób. Na widowni byli ich rodzice, oraz dzieci z przedszkola i klas 1 - 4 z nauczycielami.

Kierowniczka Barbara Kozłowska powitała zebranych i wyjaśniła cel uroczystości.

W postawie "baczność" dzieci przyjęły poczet sztandarowy, który ustawił się frontem do pierwszoklasistów. Na polecenie pierwszoklasiści wyciągnęli prawe ręce w kierunku pochylonego sztandaru, wysłuchali tekstu ślubowania, czytanego przez nauczycielkę po czym wspólnie odpowiedziały: ślubujemy.

Tekst ślubowania:

Ja, najmłodszy uczeń/najmłodsza uczennica Polskiej Szkoły Sobotniej imienia Ignacego Jana Paderewskiego, ślubuję na sztandar naszej szkoły, że będę dbał/a o dobre imię swojej klasy i szkoły, będę wierny/a ideałom patrona szkoły oraz ojczyźnie i mowie polskiej.

Sztandar "wraca".

Wychowawczynie wyczytują nazwiska dzieci, które kolejno podchodzą do kierowniczki i zostają pasowane na ucznia symbolicznym, ogromnym, ołówkiem ze słowami: "Mianuję cię uczniem klasy pierwszej szkoły im. Ignacego Jana Paderewskiego."

Od wychowawczyń dzieci otrzymują akt

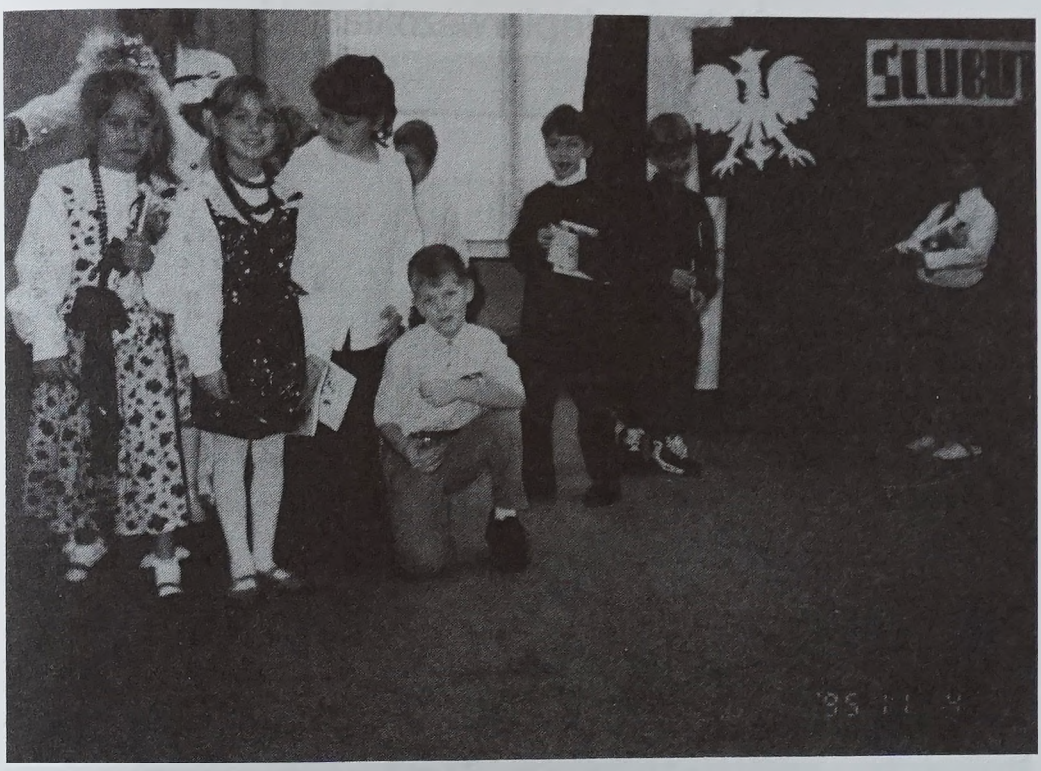

Odpoczynek po tańcu

UCZNIOWSKI AKT ŚLUBOWANIA

nadany

Dnia _____ 199 _____

przez
KIEROWNICTWO POLSKIEJ SZKOŁY
Im. IGNACEGO PADEREWSKIEGO
W NILES

MOCĄ NINIEJSZEGO AKTU

_____

mianowana/y zostaje
UCZNIEM KLASY
PIERWSZEJ POLSKIEJ SZKOŁY
Im. I. PADEREWSKIEGO

WYCHOWAWCA _____ KIEROWNIK _____

AKT ŚLUBOWANIA

JA NAJMŁODSZY UCZEŃ POLSKIEJ SZKOŁY
Im. I. PADEREWSKIEGO

ŚLUBUJĘ

NA SZTANDAR NASZEJ SZKOŁY ,ŻE BĘDĘ
DBAŁ O DOBRE IMIĘ SWOJEJ KLASY I
SZKOŁY, BĘDĘ WIERNY IDEAŁOM
PATRONA SZKOŁY, ORAZ OJCZYŹNIE
I MOWIE POLSKIEJ

Ślubowanie pierwszoklasistów

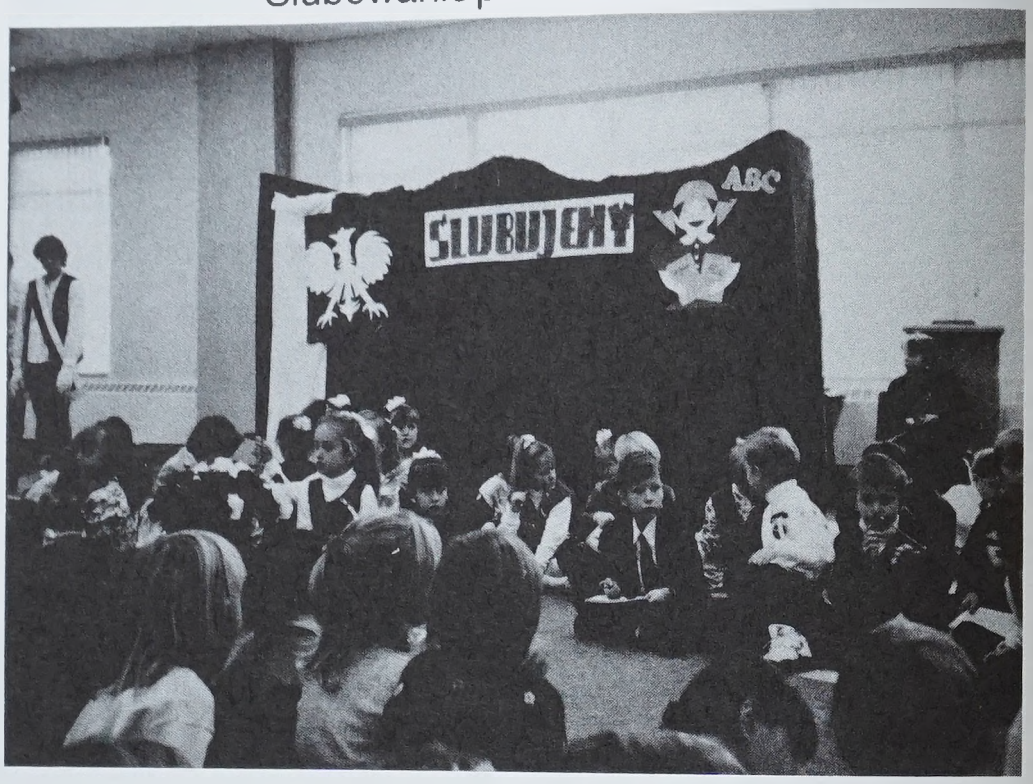

NASZE POLSKIE ABC

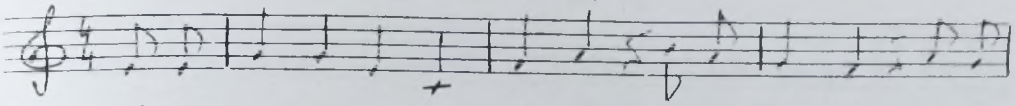

Już w prze-dszko-lu dzie-ci wie-dzą, co to Wi- sła, co to

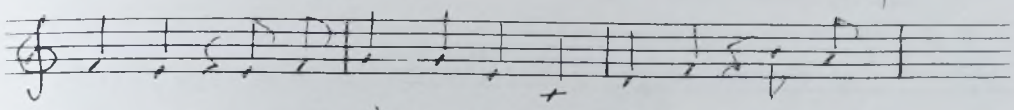

Ba- łtyk, że na Śląsku ma- my wę- giel, a znów

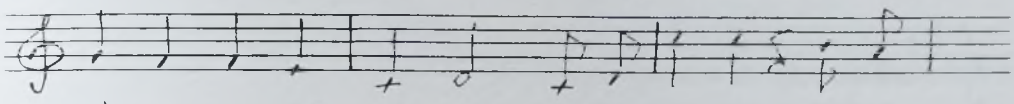

gó- ry to są Ta- try. Ta- ki po-lski e- le-

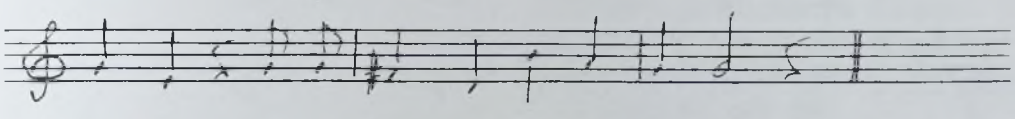

me- ntarz, raz zo- ba- czysz i pa- mię- tasz.

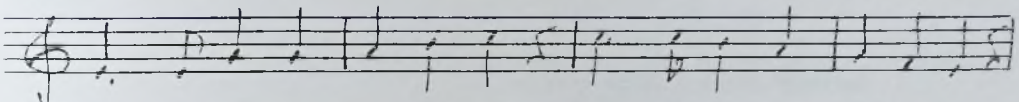

Na- sze po-lskie A B C, ka- żde dzie-cko o nim wie,

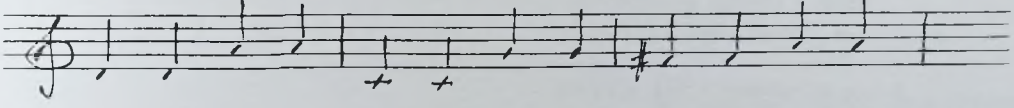

Wcho-dzi w gło-wę, wcho-dzi w se-rce, jak li- te- rka

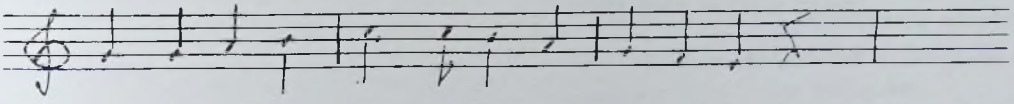

po li- te- rce. Co- raz le- piej czy- tasz je,

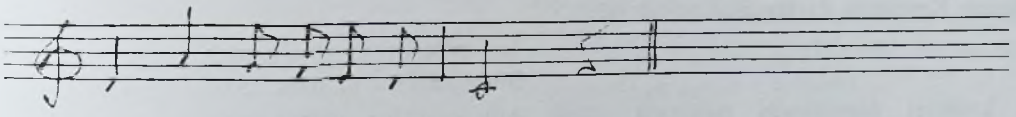

na- sze po-lskie A B C

2. Kiedy będę taki duży, jak na przykład są rodzice,

To z książeczek i z podróży poznam kraju okolice.

Jak zakładka - Wisły wstążka

No a Polska jest jak książka.

ref. Nasze...

DOSTAŁ JACEK ELEMENTARZ

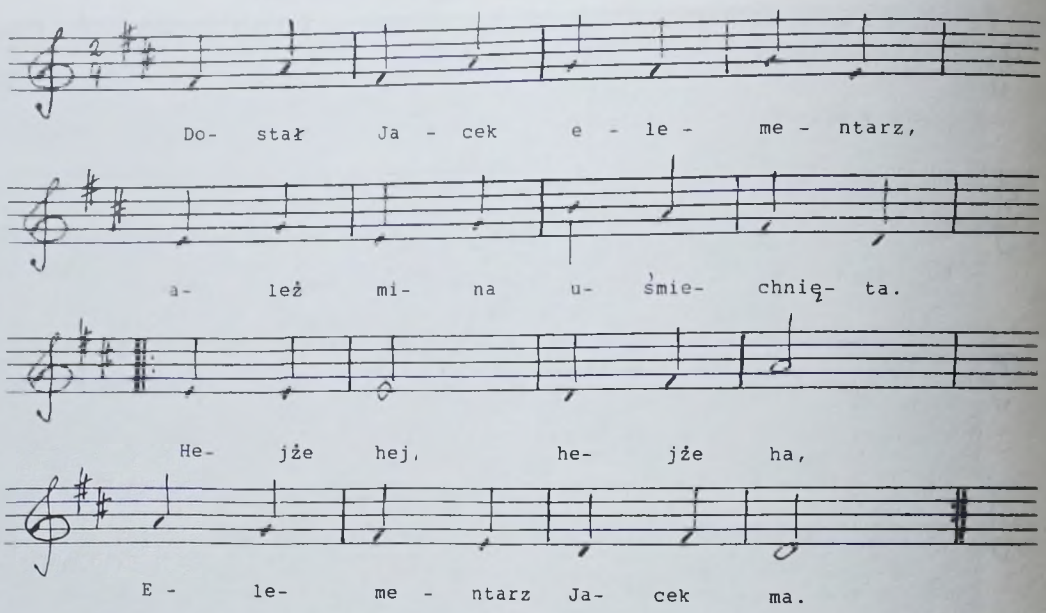

2. Spojrzał Burek w Jacka oczy
Jakby pytał dokąd kroczy.
ref. Hejże hej...

3. Ja do szkoły - też pytanie -
jestem uczniem miły panie.
ref. Hejże hej...

ślubowania jako ważny szkolny dokument, a od przedstawiciela Komitetu Rodzicielskiego książkę i ołówek.

Po krótkiej zapowiedzi nastąpiła część artystyczna w wykonaniu pierwszoklasistów .

1. T. Bełza: **Kto ty jesteś**

Kto ty jesteś? Polak mały.
Jaki znak twój? Orzeł biały.
Gdzie ty mieszkasz? Między swemi.
W jakim kraju? W polskiej ziemi.
Czym ta ziemia? Mą ojczyzną.
Czym zdobyta? Krwią i blizną.
Czy ją kochasz? Kocham szczerze.
A w co wierzysz? W Polskę wierzę.

2. **Biały orzeł**

Ten prześliczny, biały ptak
Biały orzeł - to nasz znak.
Aby znak ten godnie czcić
Trzeba dzielnym, dobrym być.

3. Cz. Janczarski: **Flaga**

Powiewa flaga, gdy wiatr się zerwie
A na tej fladze biel jest i czerwień.
Czerwień to miłość,
Biel - serce czyste.
Piękne są nasze barwy ojczyste.

4. **Nasze polskie ABC** (piosenka)

Już w przedszkolu dzieci wiedzą,
co to Wisła, co to Bałtyk.
Że na Śląsku mamy węgiel,
a znów góry to są Tatry.
Taki polski Elementarz,
raz zobaczysz i pamiętasz.
Refren: Nasze polskie ABC
każde dziecko o nim wie.
Wchodzi w głowę, wchodzi w serce
jak literka po literce.
Coraz lepiej czytasz je.
Nasze polskie ABC.

II zwrotka
Kiedy będę taki duży
Jak na przykład są rodzice
To z książeczek i z podróży
poznam kraju okolice.
Jak zakładka Wisły wstążka,
no a Polska jest jak książka.
Refren: Nasze polskie ABC...

5. **Idę do szkoły**

Jestem bardzo wesoły,
bo dziś idę do szkoły.
Piaskownicę zostawiam bez żalu.
Książki niosę w tornistrze.
Od czystości aż błyszczę,
bo dziś jestem już pierwszak, nie maluch.

6. **Żegnaj laleczko**

Żegnaj laleczko moja córeczko.
Jutro znów będziesz sama,
bo tej jesieni wszystko się zmieni.
Do szkoły idzie mama.

7. **Dostał Jacek Elementarz** (piosenka)
muzyka L. Miklaszewski
słowa Cz. Janczarski

Dostał Jacek elementarz,
ależ mina uśmiechnięta.
Hejże hej, hejże ha.
Elementarz Jacek ma.

8. **As**

Wbiegł do klasy piesek As.
Wcale się nie boi nas.
Chodzi, węszy wciąż po sali;
Czy tu czasem nie ma Ali?

9. **Liski**

Cztery małe, rude liski
piły mleko z jednej miski.
Jeden lisek z drugim liskiem
powsadzały łapy w miskę.
Trzeci lisek z czwartym liskiem
weszły w miskę z wielkim piskiem
I wylały mleko z miski
cztery małe, rude liski.

10. **Koty Doroty**

Przyszły koty do Doroty.
Proszą grzecznie: Kup nam boty.
Na ulicach deszcz i słota
więc musimy chodzić w botach.

W drugiej części uroczystości nastąpiły popisy zwycięzców szkolnego konkursu recytatorskiego. Na zakończenie odbyło się wspólne śniadanie pierwszoklasistów, rodziców i nauczycieli przygotowane przez rodziców.

Uroczystości ślubowania towarzyszyły wzruszenia i głębokie przeżycia rodziców i dzieci. Należy się więc spodziewać, że na długo zostaną w ich pamięci i sercach.

Leonia Tokarz
Wychowawczyni klasy 1 A
Szkoła im. I. Paderewskiego
Niles, Illinois

INSCENIZACJA NA DZIEŃ MATKI

WISŁA
Tam, gdzie Wisła od Krakowa
W polskie morze płynie,
Polska wiara, polska mowa
Nigdy nie zaginie.

WIERSZ DO MATECZKI
Mateczko kochana,
Od samego rana,
Myślę dziś o Tobie,
Co dla Ciebie zrobię.

Na ten dzień Mateczki
Dam Ci te kwiateczki,
Podarunki małe,
I serduszko całe.

Bo ja wiele nie mam
Tylko Ci zaśpiewam,
Jak aniołek w niebie,
że tak kocham Ciebie.

TANIEC KWIATÓW
Piosenka - **Rosną sobie kwiatki**

Rosną sobie kwiatki na łące, na łące,
Maki, chabry i goździki pachnące... bis
La la la la la la... bis

Nazbieramy kwiatków kwiateczków,
kwiateczków,
Nazwijamy, nasplatamy wianeczków... bis
La la la... bis

Zaniesiemy mamie te dary, te dary,
Uściskamy , upieścimy bez miary... bis
La, la, la... bis

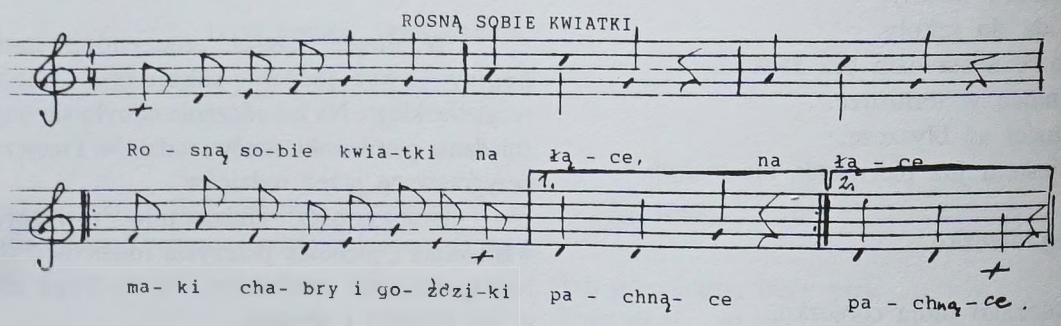

2. Nazbieramy kwiatów, kwiateczków, kwiateczków
Nazwijamy, nasplatamy wianeczków.
Nazwijamy, nasplatamy wianeczków.

3. Zaniesiemy mamie te dary, te dary.
Uściskamy, upieścimy bez miary
Uściskamy, upieścimy bez miary.

Wiersz:
Matka, która wszystko rozumie,
Sercem, ogarnia każdego z nas.
Matka, zobaczyć dobro w nas umie,
Ona jest z nami w każdy czas.

MATKA - piosenka
Na drogę życia, dostałam dwa kwiatki,
Od przyjaciela i kochanej matki.
I myślę sobie mam dwa kwiatki świeże,
To też się dowiem,
Kto mnie kocha szczerzej... bis

Najpierw powiędły kwiaty przyjaciela,
A potem zwiędły dwie gałązki ziela.
A kwiaty matki pozostały świeże,
Bo tylko ona kochała mnie szczerze... bis

Bo miłość matki to głębina morza,
Czystsza jak kryształ, jaśniejsza niż zorza... bis

Miłości matki, pojąć nikt nie może,
Tylko Ty jeden Wszechmogący Boże... bis

WIERSZ:
A więc dziewczynki, zróbmy koło,
I zatańczmy dziś wesoło.

TANIEC: może być kółeczko

Mowa Ojczysta - wiersz
Ukochaj, dziatwo, słowo rodzinne
Skarb twój najdroższy wspaniały,
Tym słowem usta twoje niewinne
Pierwszy paciorek szeptały.

A po co Bogu najdroższe dziatki,
Dla duszy tkliwej i czystej:
Słodkie imiona ojca i matki
Wzięłyście z mowy ojczystej.

Z głębi serc waszych słowy żywemi
Rwie się, jak wstęga wspaniała,
Ta mowa ojców, co naszej ziemi
Jej wieczne imię nadała.

ZAKOŃCZENIE:
Choć na cudzym my wyraju
Zrodzone pisklęta,
O ojczystym naszym kraju
Każdy z nas pamięta...

Opracowała: Halina E. Miltakis
Szkoła św. Józefa,
Jamaica, New York

P R A L K A

Kiedy babcia urządzała wielkie pranie,
w całym domu było głośno niesłychanie:
trzaskał ogień, wyprawiała harce tarka,
para jak z wulkanu biła z garnka,
a nad balią, w śnieżnobiałej mydlin chmurze
stała babcia i — uznanie miała duże.
Dzisiaj — zamiast babci — jest automat,
czyli pralka, co urządzeń różnych sto ma!
Mama włącza tylko przycisk, proszku doda
i już słychać, jak wiruje w pralce woda!
I już widać poprzez szybkę, jak koszula
tańczy polkę, jak się bawi i jak hula!
Taka pralka rozmaite ma programy.
Kto jest ciekaw, niech zapyta swojej mamy!
Pierze sama, płucze sama, suszy sama:
robi wszystko, czego żąda od niej mama!
Jeden tylko by się przydał jeszcze guzik:
ten od mycia brudnej szyi, rąk i buzi!
Choć t e n p r o g r a m nie każdemu odpowiada,
na niektórych to jedyna chyba rada!

Włodzimierz Ścisłowski

DZIEŃ MATKI

SCENARIUSZ DLA MŁODSZYCH DZIECI

(26 maja w Polsce, druga niedziela maja w USA)

Od Redakcji: Nuty piosenek zamieszczamy na końcu scenariusza.

Dziecko 1
Jest takie słowo, słowo jedno
przy którym inne słowa bledną
Dziecko 2
Słowo jak słońce jaśniejące
co wszystkie inne słowa gasi.
Dziecko 3
Słowo z muzyki i z uśmiechów,
z zapachu kwiatów i nut ptasich.
Dziecko 4
Słowo, co nigdy nie zawodzi,
wierne i czułe do ostatka
Razem
Najmilsze sercu, najpiękniejsze,
jedno, jedyne słowo: Matka.

Twoje święto
węgierska melodia ludowa, słowa K. Zuchora

Dzieci wbiegają na scenę z różnorodnymi upominkami. Dołączają do czwórki dzieci mówiących wcześniej wiersz. Upominki to kwiaty, baloniki, serduszka, malowanki - portrety mamy, kwiaty, laurki.

1. Twoje święto, dziś Mamo,
więc Ci z serca chcemy dać
garść poziomek, garść malin,
leśnych jagód pełen dzban.

Refren: (melodia zwrotki)
Bądź pogodna, bądź jasna
najpiękniejsza z wszystkich mam,
bądź promienna, bądź nasza,
każdy niech swą mamę ma.

2. Słońce wcześniej dziś wstało,
ono też Ci pragnie dać
kwiat nasturcji, kwiat róży,
rozkwiecony w polu mak.
Refren: Bądź...

Pod koniec ostatniej zwrotki ustawiają się w półkolu.

Kocham Cię, Mamo - R. Prymus

Dziecko 1
Kocham Cię, Mamo,
bo Twoje serce
bije jak refren
w każdej piosence.

Dziecko 2
Kocham Cię, Mamo
za Twoje bajki
o kocie, który
nie palił fajki.

Dziecko 3
Kocham Cię, Mamo
bo serce Twoje
bije tak samo
jak serce moje.

Razem:
My kochamy mamy, Nasze mamy kochają nas

Wszystkie dzieci śpiewają:

Moja mama
muzyka K. Kwiatkowska
słowa J. Hilchen

1. Moja mama wszystko wie,
Moja mama kocha mnie.
W dniu Jej święta, święta Mamy,
tak wesoło zaśpiewamy:
Refren: Niechaj żyje nasza mama,
zdrowa i wesoła,
bijmy brawo naszej mamie
wszyscy dookoła!

2. Moja Mama wszystkich zna,
moja Mama rację ma,
więc w dniu święta, święta Mamy
tak wesoło zaśpiewamy:
Refren: ...

Dziecko 4
Każdy swoją mamę ma.
Nawet dorośli śpiewają:
"Nie ma jak u mamy",
a cóż dopiero my - małe dzieci.

Mamy mamę - J. Kulmowa
(bez zapowiedzi tytułu i autora)

Dziecko 1
Najlepsze u mamy jest to, że ją mamy.
Mamy ją swoją nie cudzą.
Nie inną.
Zawsze tą samą.
I żeby nie wiem co się stało
mama zostanie mamą.

Dziecko 2
Tylko jedna mama na zmartwienia,

Dziecko 3
Tylko jedna na dwójkę z polskiego

Dziecko 4
Tylko jedna od bójki z najlepszym kolegą.

Dziecko 5
Jedna od bólu zęba i od przeziębienia.

Dziecko 6
Nie na sprzedaż. Nie do zamiany.
Nasza wszędzie i przez cały czas.

Razem:
Więc najlepsze u mamy jest to, że ją mamy
i że mama ma właśnie nas.

Najlepiej jest u mamy
muzyka A. Żalski
słowa L. Konopiński

Najlepiej jest u mamy,
to każde dziecko wie!
Najlepiej jest u mamy,
gdy smutno ci i źle.

Choć przygód wciąż szukamy
i poznać chcemy świat,
najlepiej jest u mamy,
tu każdy wraca rad.

Jest wiele dróg nieznanych,
dalekich, pięknych tras -
najlepiej jest u mamy,
tu wraca każdy z nas.

Kto się nie zgadza z nami,
sam kiedyś powie, że
najlepiej jest u mamy!
No chyba! To się wie!

(Ostatnie dwa wersy piosenki dzieci mówią głośno - jak ważne hasło)

Zapowiedź:

Zawsze mama, zawsze z mamą,
wciąż do mamy! Wciąż o mamie!

Wiersz na Dzień Matki - T. Kubiak
(bez zapowiedzi tytułu i autora)

Dziecko 1
W zielonych oczach matki
świeci wiosenna łąka.
Słońce na drzewach śpiewa
i budzi kwiaty w pąkach.

Dziecko 2
W niebieskich oczach matki
szepcze kwitnący strumień.
Tak opowiadać bajki
to tylko mama umie.

Dziecko 3
A w czarnych oczach matki
noc od samego świtu
okrywa cię skrzydłami
ze srebra i błękitu.

Dziecko 4
W błękitnych oczach matki
pogodne niebo fruwa.

Kiedy zasypiasz - matka
jak gwiazda nad snem czuwa.

Oczy Mamy
muzyka M. Makowski
słowa W. Kozłowski

Rano wstaje moja mama, jeszcze drzemie słońce,
a mnie budzą dwa słoneczka wesołe, gorące.

W oczach mamy te słoneczka żarzą się od rana,
Przez dzień cały bez ustanku spoglądają na nas.

Gdy wieczorem słońce zajdzie, uśnie łas i rzeczka,
jeszcze nad mą śpiącą głową lśnią te dwa słoneczka.

Dziecko 1
Kiedy idę do szkoły rano,
Ty mnie żegnasz czuła i dobra.
Ty mnie głaszczesz ręką spracowaną
kiedy wracam na obiad.

Dziecko 2
Ja wiem, mamo, wiem, ile troski,
w każdy dzień włożyć trzeba -
ile pracy, aby z gałązki
wielkie, piękne wyrosły drzewa.

Dziecko 3 (chłopiec)
A kiedy będę już duży,
kiedy będę miał silne dłonie,
to ja Ciebie tak, jak krzew róży
od burz i wichrów osłonię.

Piosenka dla Mamy
muzyka K. Kozak
słowa M. Szypowska

Kochana mamo, gdy będę duży,
to ci przywiozę małpeczkę z podróży.
Długim ogonkiem to zwinne zwierzę,
będzie dla ciebie zmywać talerze.

Kochana mamo, gdy będę duży,
to Ci przywiozę wielbłąda z podróży.
Na jego grzbiecie wygodnie siądziesz,
aby do pracy mknąć na wielbłądzie.

Kochana mamo, gdy będę duży,
to ci przywiozę tłum zwierząt z podróży.
Niech wszystkie ze mną mówią to samo,
że bardzo Ciebie kochamy mamo.

(Poszczególne zwrotki piosenki śpiewają chłopcy, najlepiej solo. Ostatni wers ostatniej zwrotki wszyscy śpiewają razem).

Chłopiec:
A ja, gdy już będę duży, kupię Ci dom,
taki, jak ten na obrazku *(pokazuje malowany przez siebie dom).*
Będziesz tu wracać po pracy, by odpoczywać na ganku.

Dziewczynka:
Mamo, namalowałam Ci obrazek zupełnie sama.
(Pokazuje)
Na tym obrazku jesteśmy razem:
Ja, twoja córka, Ty, moja mama.
A twój synek, mój brat, podaje Ci kwiaty.
(pokazuje namalowane lub naturalne kwiaty)

Kwiaty dla mamy, kwiaty dla mamy,
to są dla mamy kwiaty...
Kwiaty dla mamy, kwiaty dla mamy
od dzieci i od taty.

Dla Mamy
muz. F. Leszczyńska
słowa Z. H. Albekien

W zieleni łąka majowa,
gdzieś w trawie świerszczyk się schował.
Nastroił skrzypce maleńkie,
gra zieloną piosenkę.
Dla mamy piosenki dla mamy,
dla mamy piosenki dla mamy.

W kolorach łąka majowa
już od stokrotek różowa.
A od bławatków błękitna,
wszystkie kwiaty zakwitły.
Dla mamy zakwitły, dla mamy,
Dla mamy zakwitły, dla mamy.

Dziecko 1
Mamo - dajemy ci - łąkę.
Z kwiatami, ze skowronkiem, ze słonkiem...
A do łąki dodamy życzenia.

Nawet, gdy się zachmurzy na niebie,
nawet gdy się kłopotów nazbiera,
my się uśmiechniemy zawsze do Ciebie Mamo.
Jak dziś, jak teraz...

Dla Mamy - M. Czelan

Dziecko 2
Ze wszystkich kwiatów świata
chciałabym zerwać... słońce
i dać je potem tobie złociste i gorące.
Słoneczko jest daleko,
ale się nie martw, mamo,
narysowałam drugie... jest prawie takie samo!
Teraz cię wycałuję, jak mogę najgoręcej,
bo tak Cię kocham bardzo, że już nie można więcej!

(Dziewczynka podbiega do mamy z obrazkiem słońca, całuje mamę, zostaje przy niej).

Dziecko 3
Całym serduszkiem życzę Ci mamo
uśmiechów, szczęścia najwięcej,
a za twą miłość i dobroć samą
te kwiaty przyjmij w podzięce.

(Dziecko podchodzi do mamy z bukietem kwiatów, całuje mamę, zostaje przy niej).

Zawsze niech będzie słońce
muz. H. Ostrowski
polskie słowa H. Gaworski

Niebo jak len, słońce jak sen, oto rysunek malucha;
i kilka słów, literek rząd, nieśmiało wciska się w kąt.
Zawsze niech będzie słońce, zawsze niech będzie niebo,
zawsze niech będzie mama, zawsze niech będę ja!

(Zwrotkę recytuje jedno dziecko na tle murmuranda pozostałych. Refren - radośnie - śpiewają wszyscy powtarzając trzy razy, klaszcząc, podnoszą do góry swoje upominki dla mam.
Podczas ostatniego powtarzania refrenu, schodzą ze sceny do swoich mam, wręczając upominki i pozostają).

Opracowała Leonia Tokarz
Nauczycielka ze Szkoły
im. I. Paderewskiego
Niles, Illinois

KOMU
W DROGĘ,
TEMU LOT

Nowa flota, wysoki standard usług i ponad 66-letnie doświadczenie w przelotach na międzynarodowych trasach, stawiają Polskie Linie Lotnicze LOT w czołówce międzynarodowych przewoźników.

LOT jako jedyna linia lotnicza oferuje bezpośrednie przeloty non-stop z Nowego Jorku, Newarku, Chicago, Toronto i Montrealu do Warszawy oraz dogodne połączenia ze stolicy Polski do 53 miast w 35 krajach.

Zapraszamy na pokłady naszych samolotów.

Tol-free: **800-223-0593.**

TWOJE ŚWIĘTO

węgierska mel. lud.
sł. K. Zuchora

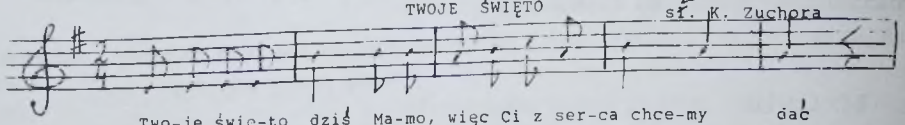

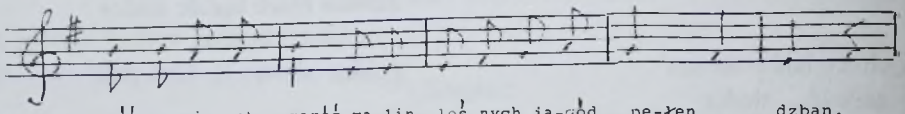

MOJA MAMA

muz. K.Kwiatkowska
sł. J.Hilchen

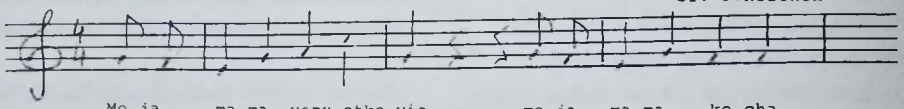

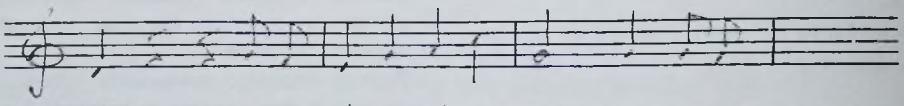

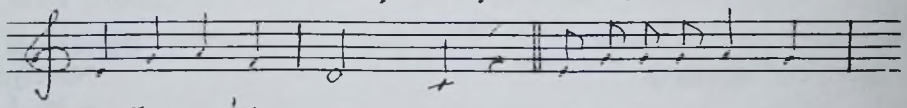

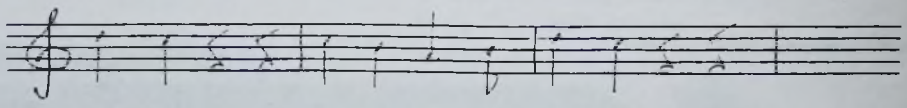

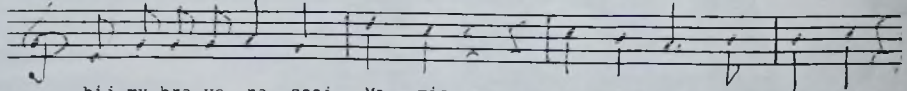

OCZY MAMY

muz.M.Makowski
sł.W.Kozłowski

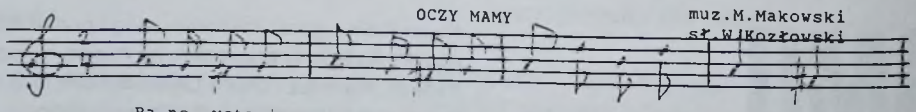

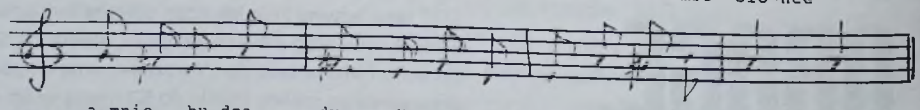

PIOSENKA DLA MAMY

muz.K.Kozak
sł.M.Szypowska

Ko-cha-na ma-mo, gdy bę-dę du-ży to ci przy-

wio- zę ma-łpe-czkę z po-dró-ży. Dłu-gim o- go-nkiem to zwi-nne

1. 2.

zwie-rzę, bę-dzie za cie-bie zmy-wać ta- le- rze. Ko-cha-na

3.

cie-bie ko- cha-my ma-mo.

DLA MAMY

muz.F.Leszczyńska
sł.Z.Albekier

W zie-le- ni ła- ka ma- jo — wa, gdzieś w tra-wie

świe-rszczyk się scho-wał. Na-stro-ił skrzy-pce ma-

le- nkie gra zie- lo -ną pio- se- nkę.

Dla ma- my pio- se- nki dla ma- my, dla

ma- my pio- se- nki dla ma- my.

NAJLEPIEJ JEST U MAMY

muz. A. Zalski
sł. L. Konopnicki

Naj- le- piej jest u ma- my, to ka-żde dzie-cko wie! Naj- le-piej jest u ma- my, gdy smu-tno ci i źle. Choć przygód wciąż szu- ka- my i po-znać chce-my świat, naj- le-piej jest u ma- my, tu ka-żdy wra-ca rad.

ZAWSZE NIECH BĘDZIE SŁOŃCE

muz. A. Ostrowski
sł. pol. H. Gaworski

Nie- bo jak len, sło- nce jak sen, o- to ry-su-nek ma lu- cha; i ki-lka słów, li-te- rek rząd, nie- śmia-ło wci- ska się w kąt. Za- wsze niech bę- dzie sło-nce, za- wsze niech bę-dzie nie-bo, zaw- niech bę- dzie ma- ma, za-wsze niech bę- dę ja! Za- wsze niech bę- dę ja!

Piotr Kowolik
Iwona Pawłowska

ZABAWY CZYTELNICZE W KLASACH POCZĄTKOWYCH

Zabawa jest jedną z form działalności ludzkiej. Ma ona wiele cech wspólnych z nauką i pracą, ale ma też cechy swoiste. Różni ją od nauki i pracy przebieg działania i stosunek do niego.

Zabawa jest działaniem wykonywanym dla własnej przyjemności, opartym na udziale wyobraźni tworzącej nową rzeczywistość.

Do zabaw związanych z czytelnictwem należą:
- rozwiązywanie rebusów, zagadek, krzyżówek dotyczących lektury;
- odgadywanie, z jakich lektur pochodzą odczytywane fragmenty tekstu;
- odgadywanie postaci z lektur na podstawie zgromadzonych cech, porządkowanie zdarzeń i postaci z poznanych lektur na podstawie opowiadania nauczyciela pt. **Co mi się pomyliło?**
- zabawa w "cenzurowane" dotyczy oceny postępowania postaci - na cenzurowanym staje autor lub bohater lektury, a dzieci mówią po jednym zdaniu stanowiącym ocenę postaci; dziecko, które odtwarza cenzurowaną postać, wybiera ucznia, który sformułował najciekawsze zdanie, a wtedy uczeń ten staje na miejscu cenzurowanym, wybiera inną postać z lektury i zaprasza do dalszej zabawy.

Tytułowy alfabet

Cel:
- u dzieci młodszych - utrwalenie znajomości alfabetu i zwrócenie uwagi na ważność tytułów książek, które czytają lub o których słyszeli,
- u dzieci starszych - zwrócenie uwagi na pisownię wyrazów i na znajomość tytułów czytanych książek.

Rekwizyty: kartki papieru i przybory do pisania (w zabawie z młodszymi dziećmi można zgromadzić na stoliku przedmioty, które mogą je naprowadzić na odpowiednie tytuły książek - będą im przypominały treść książek, a przez to naprowadzą na tytuły).

Przebieg:

Gra polega na wypisaniu szeregu tytułów książek rozpoczynających się kolejnymi literami alfabetu - od A do Z. Na przykład: **Anielka, Bartek Zwycięzca, Calineczka, Dym, Emancypantki, Faraon**. Wygrywa ten, kto wypisze tytuły książek według wszystkich liter alfabetu lub największą ich liczbę.

W zabawie z dziećmi starszymi można się umówić, że ten, kto oprócz tytułów zestawi też najwięcej nazwisk autorów tych książek (oczywiście bez pomyłki), otrzyma nagrodę specjalną (można pomyśleć o tej nagrodzie wcześniej i kupić dla zwycięzcy książkę).

Z jakiej to bajki?
(8 - 10 lat)

Cel:
- wyrabianie nawyku dokładnego czytania,
- kształtowanie umiejętności kojarzenia faktów,
- ukazywanie piękna literatury dziecięcej,
- umożliwienie uczniom prezentowania zdobytej wiedzy,
- rozwijanie umiejętności partnerskiej rywalizacji,
- wdrażanie do poszanowania książek.

Rekwizyty: zakładki do książek.

Przebieg:
- Nauczyciel zadaje pytanie, dzieci podają głównego bohatera, tytuł, autora książki (może być tylko nazwisko).

1. Czyje życzenia spełniła złota rybka?
Rybaka, **O rybaku i złotej rybce** - Aleksander Puszkin
2. Kto zgubił złoty pantofelek?
Kopciuszek, **Kopciuszek** - Janina Porazińska (lub Grimmowie, Hanna Januszewska).
3. Kto porwał gąski Marysi z Głodowej Wólki?
Lis, **O krasnoludkach i sierotce Marysi** - Maria

Konopnicka.
4. Kto ukradł księżyc?
Jacek i Placek, **O dwóch takich co ukradli księżyc** - Kornel Makuszyński
5. Dla kogo piórnik był mieszkaniem?
Dla Plastusia, **Plastusiowy pamiętnik** - Maria Kownacka.
6. Ilu królewiczów zamieniło się w dzikie łabędzie?
Jedenastu, **Dzikie łabędzie** - Hans Christian Andersen.
7. Gdzie wybrał się mały Janek?
Do lasu na jagody, **Na jagody** - Maria Konopnicka.
8. W jaki sposób królowa sprawdziła, czy ma do czynienia z prawdziwą księżniczką?
Położyła pod posłaniem ziarnko grochu, **Księżniczka na ziarnku grochu** - Hans Christian Andersen.
9. Na kogo obraził się węgielek i dlaczego?
Na dzieci, bo nie chciały się z nim bawić. Powiedziały mu, że jest czarny i brzydki, **Rozgniewany węgielek** - Ondrej Sekora.
10. Co dostał w spadku Jan, najmłodszy syn młynarza?
Kota, **Kot w butach** - Jan Brzechwa.

Za pełną odpowiedź jury stawia 3 punkty, za niepełną - 1 lub 2. Zwycięzcy otrzymują nagrodę w postaci zakładki do książki.

Wystawka

Cel:
- rozwijanie spostrzegawczości,
- rozwijanie zdolności zapamiętywania tytułów, podtytułów i innych szczegółów,
- wdrażanie do szybkiego czytania,
- rozwijanie sprawności wzrokowej.

Rekwizyty: książki bądź obwoluty, kartka, długopis.
Przebieg gry:
Na stole wykładamy 10 - 12 książek, tak, aby tytuły były widoczne. Najlepiej wykorzystać książki w obwolutach lub same obwoluty. Wystawkę tę zakrywamy papierem lub płótnem, aby czytelnicy nie mogli jej obejrzeć. Przystępując do gry książki odkrywamy na 20 - 30 sekund, po czym zakrywamy je ponownie. Zadaniem czytelników jest spisać na uprzednio przygotowanej kartce zauważone i zapamiętane elementy tytulatury - autor, tytuł lub podtytuł. Liczba elementów wymaganych od rozwiązujących zadanie zależy od poziomu zespołu. Wygrywa ten, kto zapisze najwięcej tytułów. Zabawę powtarzamy kilkakrotnie, za każdym razem zamieniając tytuły. Można wprowadzić pewne utrudnienie, dając na następne i dalsze wystawy niektóre książki z poprzednich wystaw. Czytelnicy powinni wówczas podać, które z książek były już wystawione.

Rozsypanka wyrazowa - zabawa czytelnicza

Cel zabawy:
Zabawa w postaci kojarzenia ze sobą wyrazów, którą przeprowadza się w klasie III, pozwala sprawdzić znajomość przeczytanych książek oraz wiadomości o pisarzach, rozwija szybkość orientacji, zachęca do uważniejszego czytania, stanowi przyjemną rozrywkę.
Rekwizyty:
Do przeprowadzenia zabawy potrzebne są trzy rodzaje kartoników: białe (z nazwiskami autorów książek); czerwone (z imionami bohaterów); niebieskie (z tytułami książek).
Opis zabawy:
Zabawa polega na dopasowaniu do siebie (zestawieniu w logiczną całość) wyrazów luźno rozsypanych. W każdym zestawie muszą znajdować się 3 kartoniki, każdy innego koloru. Do tytułu książki należy dopasować jej autora oraz głównego bohatera. Takich kombinacji może być bardzo dużo, zależnie od tego, ile książek dzieci poznały.

Przykład rozsypanki

Kartoniki białe: Jan Brzechwa, Maria Konopnicka, Kornel Makuszyński, Maria Kownacka, Hans Christian Andersen
Kartoniki czerwone: **Kaczka-Dziwaczka, Koszałek-Opałek, Jacek i Placek, Plastuś, Jan i Gerda.**
Kartoniki niebieskie: **Brzechwa dzieciom, O krasnoludkach i sierotce Marysi, O dwóch takich co ukradli księżyc, Plastusiowy pamiętnik, Królowa śniegu.**
Przykład zestawu: Jan Brzechwa: **Kaczka-Dziwaczka, Brzechwa dzieciom.**

Książki i ich bohaterowie - loteryjka

Cel gry:

Loteryjka spełnia w pracy z młodszym czytelnikiem ważną rolę. Dostarcza przyjemnej rozrywki, pozwala sprawdzić znajomość przeczytanych książek uczy kojarzenia tytułu książki z autorem, bohatera z treścią, rozwija szybkość orientacji, zachęca do czytania.

Rekwizyty:

Do przygotowania loteryjki potrzebne są dwa rodzaje kartoników:
większe, np. o wymiarach 6 x 15 cm, które będą stanowić podstawę gry; mniejsze, np. 3 x 5 cm, na których znajdować się będą elementy uzupełniające.

Opis gry:

Gra polega na tym, aby odpowiednio zestawić w całość tekst na obu rodzajach kartoników. Grający otrzymują większe kartoniki, mniejsze wyciąga z pudełka jeden z uczestników i głośno odczytuje ich treść. Wygrywa ten, który pierwszy zapełni cały kartonik.

PLASTUS BURSZTYN	ROGAS FILIP	ANARUK BASIA
"Plastusiowy pamiętnik"	"Rogaś z Doliny Roztoki"	"Anaruk-chłopiec z Grenlandii"
"Puc, Bursztyn i goście"	"Filip i jego załoga na kółkach"	"Awantura o Basię"

PRZYJACIELE

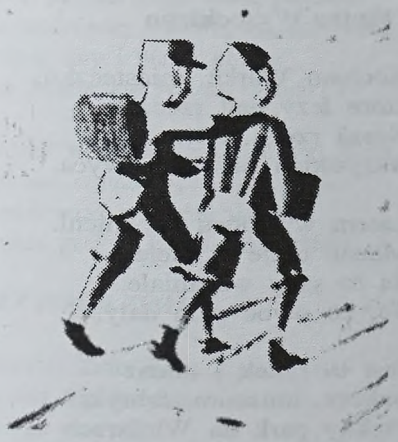

Chyba na całym świecie,
nie tylko w naszej szkole —
nie ma większych przyjaciół,
niżeli Stefek i Bolek.

Razem idą do szkoły,
na jednej ławce siedzą,
zawsze na dużej pauzie
razem śniadanie jedzą.

I wspólnie nad nauką
pracują przyjaciele:
przecież we dwóch się uczyć
i lepiej, i weselej.

Razem się także bawią
na placu za domami
razem czytają książki
z pięknymi obrazkami.

I smucić się i cieszyć
będzie im w życiu raźniej —
niech tylko dochowają
współpracy i przyjaźni.

Ed. Sz.

KĄCIK POETYCKI

ALINA CHWIESZCZENIK

Od Redakcji: Pani Alina Chwieszczenik jest emerytowaną nauczycielką mieszkającą w Grodzisku Mazowieckim w Polsce. Poniżej drukujemy kilka wierszy do wykorzystania przez nauczycieli.

POPŁYNĘ WISŁĄ

Płynie, płynie modra wstęga
Przez miasta i wioski.
Od gór do Bałtyku sięga.
Płynie rzeka Polski.

A nad Wisłą las wyrasta.
Hen, jak okiem sięgnę
Leżą stare, polskie miasta
Obrosłe w legendę.

Będę w starym Krakowie.
Zwiedzę Wawel też stary,
Gdzie mieszkali królowie
I król Zygmunt też Stary.

Dziś głos dzwonu Zygmunta
Ponad miastem góruje.
Dawne czasy pamięta.
On tu jeszcze króluje.

Płynie Wisła przez Polskę,
Ukochana ma Wisła.
Przystanęła pod Płockiem.
Na Mazowsze me przyszła.

Serce Polski Warszawę
Wisła też odwiedziła.
Na brzeg lewy i prawy
Miasto swe podzieliła.

Choć kocham ponad wszystko
Mazowiecką krainę -
Lecz popłynę dziś Wisłą.
Do morza popłynę.

A JAKI PŁASZCZ

Barw złocistych i odcieni
Jesień nie żałuje
Wśród mosiądzu i czerwieni
Dokoła króluje

Brzoza piękna, brzoza biała
W złocistym kolorze
Płaszcz jesienny przyodziała
O właściwej porze.

Drżą listeczki drobne, złote
Leciutko spadają
A jaki płaszcz włożysz potem?
W styczniu albo w maju?

Mam ja inny płaszcz w zapasie
Na zimę i wiosnę.
Znowu stanę w pełnej krasie.
Wszak po to tu rosnę.

Zimą włożę suknię szarą
Na bielutką korę.
Stanę w parze z gruszą starą
Na miedzy pod borem.

Listki złote na warkocze
W płaszczu swym zamienię.
I w zimowe, mroźne noce
Na śniegu podrzemię.

A gdy przyjdzie maj i wiosna
Z kwiatami, w zieleni,
Brzoza znowu będzie rosła
I płaszcz swój odmieni.

WARKA - Miasto Kazimierza Pułaskiego i Piotra Wysockiego

Kocham Warkę, miasteczko,
które leży nad rzeczką.
Nasza rzeka, Pilica
wszystkich oczy zachwyca.

Latem w słońcu się mieni.
Miasto tonie w zieleni.
Są to sady wspaniałe.
Te, co owoc nam dały.

Jest tu rynek i ratusz
Szkoły, muzeum, fabryki.
Piękny park na Winiarach
Z historycznym pomnikiem.

Tutaj mieszkał Pułaski.
Nasz bohater wspaniały.
Walczył aż pod Savannah.
Zginął na polu chwały.

Daleko od Ojczyzny
polskie imię rozsławił
Tak niewiele pamiątek
po sobie pozostawił.

Dziś o Piotrze Wysockim
także tu pamiętamy.
Przed pomnikiem i grobem
często kwiaty składamy.

Wszyscy są tu dumni
Z kochanego miasta,
które spośród innych
na czoło wyrasta.

Więc się uczą historii
pilne dzieci wareckie,
Coraz mocniej kochając
swoje miasto - od dziecka.

NA WĘDRÓWKĘ

Czerwiec, upał, jaka błoga cisza,
Za oknami już pachną akacje,
Chciałoby się, aby to już dzisiaj
Upragnione nadeszły wakacje.

Zapakować książki i przybory,
Zamknąć szczelnie szuflady u biurka,
Mieć za sobą dzwonki i rygory.
Może czeka wzorowa cenzurka?

Iść z plecakiem po wodę i słońce,
Na wędrówkę w stare, górskie szlaki,
Bałtyk siny i piaski gorące
Lub Mazurskie Jeziora - kajaki.

Patrzeć w głębię szmaragdowej wody,
Słuchać szumu rozbryzganej fali,
I podziwiać tej ziemi urodę,
Dzikie gęsi w szuwarach z oddali.

PRZYSZŁA ZIMA

Przyszła Zima Biała.
I mróz tęgi trzyma.
Śniegu nasypało.
zima, zima, zima...

Nie przestaje sypać.
Już drogi zawiało.
Śladów też nie widać.
biało, biało, biało...

Wielkimi płatami
sypie coraz gęściej.
A śnieg pod butami
chrzęści, chrzęści, chrzęści...

Z zimą idzie w parze
Pani Zawierucha
i ciągle na dworze
dmucha, dmucha, dmucha...

Wicher porywisty
pędzi przez zawieję.
Słychać jęki, świsty,
wieje, wieje, wieje...

Są na szybach liście
widłaki i skrzypy.
Ktoś mrozi srebrzyście...
skrzypi, skrzypi, skrzypi...

Przez pustynię białą
Siwy Mróz wędruje.
Lodem rzekę całą
skuje, skuje, skuje...

NA SPACEREK

Chodźże kotku mój malutki
Włożę ci czerwone butki.
A w tych butkach - O ho, ho!
Będzie ci się lekko szło.
Powędrujesz w świat daleki,
Za dziesiąte góry, rzeki.
Bo w tych butkach mało, wiele
Pochodzisz ze dwie niedziele.
Albo pójdziesz pomalutku
Na spacerek po ogródku.
Zobaczysz w nim cuda, dziwy,
Tu jabłonie, a tam śliwy.
Bujnych roślin wielki gąszcz.
Bzyka pszczółka, łazi chrząszcz.
W gałązkach się gniazdko skryło,
Coś tam w środku zakwiliło.
Duże ptaszki w nim siedziały
I jak ty - jest ptaszek mały.
Wracaj kotku, nie płosz go!
Toś ciekawski - O ho ho!
Nie zaglądaj do gniazdeczka,
Bo przyleci w mig mateczka.
Dziobnie, furknie koło ucha,
By obronić wnet malucha.

OBOWIĄZUJE OD 1 MAJA 1996

POLISH TEACHERS ASSOCIATION IN AMERICA, INC.
6005 W. IRVING PARK RD., CHICAGO, IL 60634
ZRZESZENIE NAUCZYCIELI POLSKICH W AMERYCE

C E N N I K

PODRĘCZNIKÓW SZKOLNYCH I POMOCY NAUKOWYCH. ZAMÓWIENIA TYLKO LISTOWNE NALEŻY KIEROWAĆ NA POWYŻSZY ADRES. ZWROTÓW NIE PRZYJMUJEMY. TEL/FAX 1-708-456-6117

PRZEDSZKOLE	Przyłubscy	Mam 6 lat	4.25
	Przyłubscy	Mam 6 lat — ćwiczenia	5.00
I	M. Falski	Elementarz	8.50
	M. Falski	Ćwiczenia elementarzowe, część I	2.00
	M. Falski	Ćwiczenia elementarzowe, część II	2.00
		Ćwiczenia element., druk. i wycinanki — komplet	2.00
	Zrzeszenie	Zeszyty do klasy I, II, III	0.75
		ABC — alfabet ruchomy	1.00
II	Kowalczewska	Ćwiczenia gramatyczne i ortograficzne, kl. II	2.00
	Dobrowolska	Moja pierwsza czytanka	5.00
	Łukasik	Moje pierwsze ćwiczenia	4.00
	Łukasik	Scenariusze lekcji j. polskiego (poradnik metodyczny dla nauczyciela)	4.00
Lektury:	Patzerowa	Piszę, czytam, rysuję	5.00
	Gawdzik	Piszę i opowiadam, ćwiczenia	3.00
III	Podowska	Porachunki z gramatyką, ortografią, fonetyką	5.50
	Kowaliszyn	Krajobraz z uśmiechem, czytanka dla kl. III	6.50
	Kowaliszyn	Krajobraz z uśmiechem, ćwiczenia z j. polskiego, (pomoc dla nauczyciela(	
		Zeszyt 1	3.00
		Zeszyt 2	3.00
	Jasińska	Przewodnik metodyczny do *Krajobrazu z uśmiechem*	6.00
IV	Otwinowska	Czytanka dla kl. IV	5.00
	Kowalczewska	Język polski dla kl. IV i V	5.00
	Dobrowolska	Podajmy sobie ręce, czytanka dla kl. IV	7.50
	Dobrowolska	Podajmy sobie ręce (pomoc dla nauczyciela)	
		Zeszyt 1	3.00
		Zeszyt 2	3.00
	Łukasik	Scenariusze lekcji języka polskiego (przewodnik metodyczny do *Podajmy sobie ręce)*	6.00
Lektury:	Brzechwa	Akademia Pana Kleksa	6.00
V	Zrzeszenie	Ukochany kraj — Czytanka dla kl. V	6.00
	Marciniak	Historia Polski dla Piotrka (do użytku w klasach od V do VIII)	15.00
	Kądziołka	Geografia (do użytku w kl. V i VI)	7.00
	Wesołowska	Słownik szkolny. Ortografia	5.00
VI	Zrzeszenie	Czytanka dla kl. VI	10.00
	Nagajowa	Słowo za słowem (czytanka)	10.00
	Nagajowa	Zeszyt ćwiczeń	4.25
	Jaworski	Język ojczysty dla kl. VI i VII — ćw. gram. i ort.	4.50
Lektury:	Prus	Antek	2.00
VII	Zrzeszenie	Ziemia od innych droższa — Czytanka kl. VII i VIII	8.00
	Nagajowa	Słowa zwykłe i niezwykłe	10.00
	Nagajowa	Zeszyt ćwiczeń	4.25
	Licińska	Geografia (do użytku dla kl. VII i VIII)	7.50

KLASA	AUTOR	TYTUŁ	CENA
VII Lektury:	Sienkiewicz	Komedia pomyłek	2.00
	Żeromski	Siłaczka	2.00
	Sienkiewicz	Latarnik	2.50
VIII	Krajewski	Echo z dna serca — czytanka dla kl. VIII	6.00
	Pęcherski	Nasz język ojczysty, kl. VIII	4.50
Lektury	Lasocki	Wojtek spod Monte Cassino	2.50
	Zakrzewska	PAN TADEUSZ, opracowanie metodyczne dla nauczycieli	7.00
	Zakrzewska	PAN TADEUSZ, opracowanie dla uczniów	7.00
		GIMNAZJUM	
II	Warchoł	Język polski (antologia literatury polskiej)	5.50
III	Skalska	Język polski (antologia literatury polskiej)	6.00
	Adamczyk	Starożytność — Oświecenie	8.00
	Makowski	Romantyzm	8.00
	Bujnicki	Pozytywizm	8.00
	Weiss	Młoda Polska	8.00
	Matuszewski	Literatura polska lat 1918-1939	8.00
	Wroczyński	Literatura polska po 1939 roku	8.00
		KLASY POLSKO-ANGIELSKIE	
	Zrzeszenie	Polska mowa, część I (miękka okładka)	6.50
		Polska mowa, część II (miękka okładka)	7.50
		Polska mowa, część I, 6 kaset	35.00
		Polska mowa, część I (twarda okładka)	10.00
		Polska mowa cz. II (twarda okładka)	10.00
		Wskazówki metodyczne do Polskiej mowy cz. I	1.50
		Wskazówki metodyczne do Polskiej mowy cz. II	1.50
		Smok wawelski i królowa Wanda	2.00
	(komiksy-comics)	O Popielu i myszach	2.00
		O Piaście Kołodzieju	2.00
	Iwanicka	A thousand years of Polish heritage, 966-1966	2.00
		POMOCE NAUKOWE	
	Nagajowa	ABC metodyki nauczania języka polskiego	7.00
	Mapy Polski	Story of Poland — mapa ścienna	3.50
		Mapa Polski, administracyjna, składana	2.00
		Mapa Polski, fizyczna, składana	2.00
		Mapa polski, podręczna	3.50
		Atlas geograficzny	6.00
		Atlas historyczny	6.00
	Zrzeszenie	Dziennik lekcyjny + Księga ocen	4.00
		Świadectwo szkolne od kl. I-VII	0.50
		Świadectwo ukończenia VIII kl.	0.50
		Świadectwo do gimnazjum	0.50
		Świadectwo ukończenia gimnazjum	0.50
		Zaświadczenie dla przedszkoli	0.25
	Maria Zamora	Kwiaty dla mamy (zbiorek poezji)	8.00
		PRZEŹROCZA GEOGRAFICZNE	
		Karpaty, część I — Tatry	7.50
		Karpaty, część II — Beskidy	7.50
		Wyżyna Lubelska i Lublin	15.00
		Kraków i Nowa Huta	15.00
		Nizina Śląska i Wrocław	15.00
		Wyżyna Śląska	7.50
		Wyżyna Kielecko-Sandomierska	7.50
		Nizina Wielkopolska, Poznań	15.00
		Nizina Mazowiecka, Warszawa	15.00
		Pojezierze Mazurskie	7.50
		Pojezierze Pomorskie	7.50
		Pojezierze Bałtyckie	7.50
		Nasze porty	7.50
	Halina Serafin	Wycieczka po Polsce (oprac. do przeźroczy geogr.)	2.50

Nie ryzykuj!

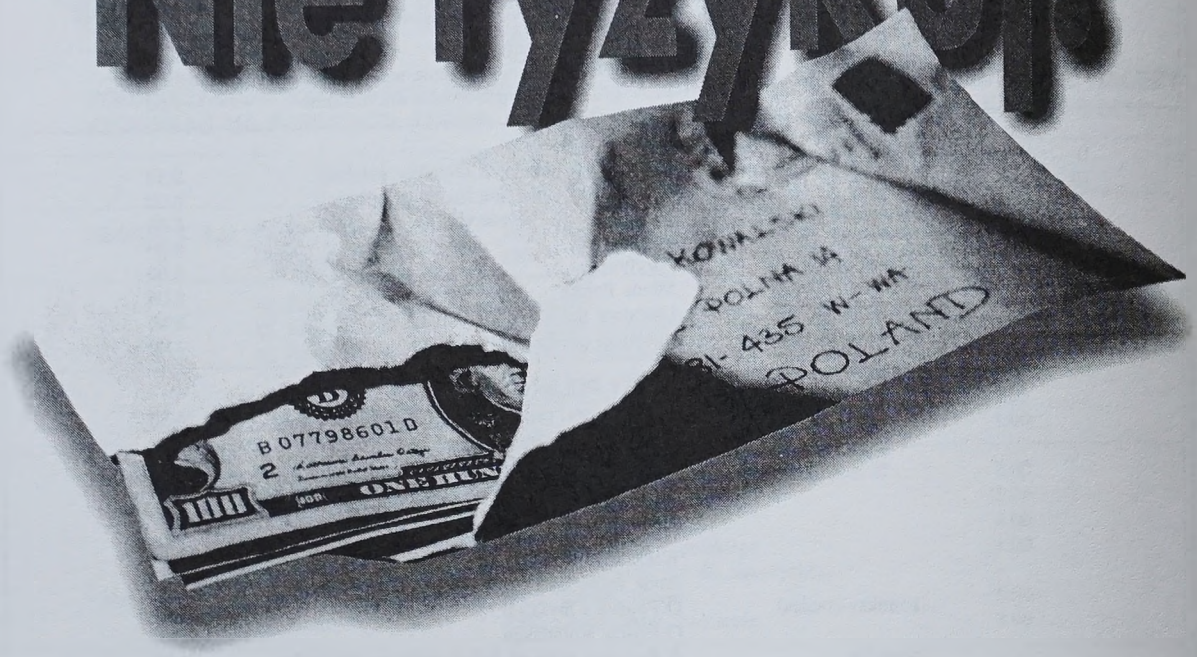

Skorzystaj z naszych usług.

Pekao®

Szybkie i bezpieczne przekazy pieniężne

do Polski

PEKAO TRADING CORPORATION

New York (212) 684 5320 Chicago (312) 775 0400 Los Angeles (213) 932 0702

PEKAO TRADING CORPORATION is licensed as a Money Transmitter by The Banking Department of the State of New York, Illinois and other states.